

241

SOCIETATEA DE LECTURĂ „ANDREIU ȘAGUNA“
a teologilor și pedagogilor rom. gr. or. din Sibiu.

103960

ALMANACH

— x —

SUVENIRE DELA PRIMUL JUBILEU AL SOCIETĂȚII, SĚRBAT

LA 25 ANI DE ESISTENȚĂ, ÎN 12/24 IUNIU 1893.

226801

1868 — 1893

SIBIU,

TIPARUL TIPOGRAFIEI ARCHIDIECESANE.

1894.

103 960

Prefață.

Între curentele culturale de cari e străbătută viața spirituală a unei națiuni, nici unul nu are o așa siguranță de izbândă, ca și acela, în vârtejul căruia e cuprins cel mai tânăr element al națiunii. De aici interesul deosebit cu care se lucră întru câștigarea acestui element, din partea tuturor acelorora, cari se consideră ca reprezentanți a unei ori a altei direcțiuni culturale. Și nici că e de a se condamna o astfel de tendință, când aceasta își vorește din îndemnul moral, de a duce cu un pas mai departe cultura unui popor.

Drept aceea ori-și-ce manifestațiune de viață culturală, ivită în sinul tinerimei, este viu aprobată de întreaga națiune, și pasurile ei sînt mereu pândite, căci doară „tinerimea este speranța viitorului unei națiuni.“ Tinerimea nu este încă formată, ci ea are să se formeze în decursul timpului prin muncă și silință continuă.

Această muncă rămâne însă mai mult ori mai puțin restrinsă în sfere înguste, și numai ici coalea aruncă câte o rază în lumea publicității. Ca o atare rază este de a se considera și edarea „Almanachului“ de față, din partea Societății de lectură „Andrei Șaguna“.

Cu oare-care sfială și temere pășește ea în afară, prezentând onoratului public român nește modeste lucrări de pe terenul teologic, pedagogic și literar. Drept aceea și vine prin aceasta a ruga pe toți cetitorii acestei cărți, să iee în dreaptă considerare, că tractatele ce sînt cuprinse în acest „Almanach“, sînt produsele unor tineri, cari se affă încă la studii.

Cu atît mai vîrtos sperăm înse a satisface așteptărilor tuturor, celor ce se interesează de Societate, prin mulțimea de adevăruri și sentințe ce ni s'au trimis dela foștii membri ai acestei Societăți, precum și dela alți foști elevi ai „Seminarului Andreian“, pe a căror timp nu esista Societatea. Acestea formînd o parte foarte însemnată a opului de față, vor avea de sigur și farmecul de a face pe cetitor să revină în oarele de musă, cât mai des la ele, cetindu-le și rescetindu-le.

Pentru foștii membri ai Societății, „Almanachul“ va forma un tablou, la care privind se vor redeștepta întrênșii multe din suvenirile trecutului. Ear' pentru Societate el este un adevărat monument al activității sale, în care se reoglindează trecutul ei și se va inspira viitorul, spre lucrări și de mai mare valoare.

Este acest „Almanach“ un măsurător, care arată, că ce poate și ce nu poate Societatea de lectură „Andrei Șaguna“, cam de ce forțe spirituale dispune ea.

Amintim și aceea spre orientare, că pentru opul de față, s'au scos din foaia „Musa“ a Societății, lu-

crări de cuprins științific și literar numai din tomul anului jubilar, deși în tomurile celorlalți ani ai foii, se vor afla, și sigur se află, lucrări și mai bune ca cele prezentate în acest „Almanach“. O estindere însă asupra tuturor tomurilor și o edare a tuturor lucrărilor bune, nu s'a putut, căci ne-ar fi eșit cartea prea voluminoasă, și dorind noi ca ea să fie o „suvenire dela Jubileu“, dar' mai ales pentru-că aceea ar fi o problemă deosebită, pe care sperăm deălțfel că o va și rezolva și duce în deplinire Societatea cu timpul, când va putea.

Încălziți de speranța, că lucrarea Societății va fi primită — cu același sentiment de bună-voință, cu care i-s'a răspuns la „Apelul“ prin care s'a inițiat lucrarea, aducem prin aceasta călduroasele noastre mulțumiri tuturor acelor, cari ni-au oferit valorosul lor sprigin întru realizarea ideii de față.

Sibiiu, în Aprilie, 1894.

Dr. Petru Șpan,
președintele Societății în anul edării
„Almanachului“.

PATRONII SOCIETĂȚII.

Archiepiscopul și Metropolitul

Andreiu baron de Șaguna

1871—1873.

Archiepiscopul și Metropolitul

Procopiu Ivacicoviciu

BCU Cluj / Central University Library Cluj
1873—1874.

Actual:

Esceleția Sa Înalt Prea Sfințitul Domn Archiepiscop
și Metropolit al Românilor greco-orientali din Tran-
silvania și Ungaria,

Miron Romanul

1874 — până azi.

MEMBRII ONORARI.

Ilustritatea Sa

Nicolae Popea,
Episcop al Eparchiei Caransebeşului.

*Membrii corpului profesoral dela seminarul archidie-
cesan „Andreian“ din Sibiu.*

Directorul :

Ioan Hannia.

Profesorii :

Dr. Daniil P. Barcianu.

Zacharia Boiu.

Ioan Candrea. †

Demetriu Comşa.

Nicolau Cristea.

Dr. Ioan Crişianu. †

Dumitru Cunţanu.

George Dima.

Ioan Ghibu.

Ioan Popescu. †

Dr. Emilian Popescu.

Simeon Popescu.

Dr. Ilarion Puşcariu.

Dr. Vasile Saftu.

Dr. Petru Şpan.

MEMBRII FUNDATORI

(șir alfabetic)

- Romul de Crainic, protopresbiter gr. or., Dobra.
Constantin Cothișel, preot gr. or., Certege.
Iuliu Dan, protopresbiter gr. or., Făgăraș.
Aurel Danciu, proprietar de mine, Bucium.
Ioan Danciu, protopresbiter gr. or., Ofenbaia.
Vasilie David, preot gr. or., Mogoș-Mămăligani.
Romul Furdui, protopresbiter gr. or., Câmpeni.
Nicolau Găroiu, avocat, Zernești.
Ioan Hannia, director seminarial, Sibiiu.
Gavriil Hango, preot gr. or., econom seminarial, Sibiiu.
George Lupu, preot gr. or., Roșia-montană.
Ioan Meșianu, episcop gr. or., Arad.
Dr. Alesandru Mocsonyi de Foen, mare proprietar, Birkis.
Eugen Mocsonyi de Foen, mare proprietar, Birkis.
Zeno Mocsonyi de Foen, mare proprietar, Birkis.
Ioan Nicola, preot gr. or., Albac-Arada.
Avram Păcurar, protopresbiter gr. or., Ilia.
Nicolau Popea, episcop gr. or., Caransebeș.
Ilie Pop, notar comunal, Poiana-Sibiiului.
Galacteon Șagău, protopresbiter gr. or., Sas-Reghin.
Dr. Petru Șpan, profesor seminarial, Sibiiu.

PREȘEDINȚII SOCIETĂȚII

ÎN PRIMUL PĂTRAR DE VEAC.

1868 (Martie-Iunie)	Ioan Popescu.
1868/9, semestrul I.	Zacharia Boiu.
" " II.	Ioan Popescu.
1869/70 semestrul I.	Dr. Ilarion Pușcariu.
" " II.	Ioan Popescu.
1870/71 semestrul I.	Nicolau Cristea.
" " II.	Zacharia Boiu.
1871/2	Ioan Popescu.
1872/3	Ioan Popescu.
1873/4	Dr. Ilarion Pușcariu.
1874/5	Ioan Popescu.
1875/6	Ioan Candrea.
1876/7	Ioan Popescu.
1877/8	Dr. Ilarion Pușcariu.
1878/9	Demetriu Comșa.
1879/80	Dr. Daniil P. Barcianu. ✓
1880/81	Simeon Popescu.
1881/2	Simeon Popescu.
1882/3	Dr. Daniil P. Barcianu. ✓
1883/4	Dr. Ioan Crișianu.
1884/5	Dr. Ioan Crișianu.
1885/6	Demetriu Comșa.
1886/7	Demetriu Comșa.
1887/8	Demetriu Comșa.
1888/9	Dr. Ioan Crișianu.
1889/90	Ioan Ghibu.
1890/91	Dr. Ioan Crișianu.
1891/2	Dr. Daniil P. Barcianu. ✓
1892/3	Dr. Daniil P. Barcianu. ✓

MOMENTE

DIN VIAȚA

SOCIETĂȚII DE LECTURĂ „ANDREIU ȘAGUNA“.

În anul școlar 1865/6, se observă într-o clericii seminarului archidieceșan din Sibiu, o mișcare oarecare, în direcțiunea de a pune la cale o legătură mai intimă, o asociare într-o elevi, cu scop de a înlesni între sine o comunicare de idei și o viață comună spirituală.

Câțiva clerici din anul al doilea, se hotărăsc a scoate, pentru mai lesnicioasă propagare a acestor idei, o foaie: „Speranța“, abonată de ei înșiși, și din venitele căreia ținteau a pune temelul unei biblioteci a tinerimii pentru stâmpărarea setei de cetit. Să ivesc însă animosități juvenile: sunt mulți contra „Sperantei“ edate tocmai de cursul al doilea; lucrarea înaintază încet și schiopătând; din venitul ei din acest an abia se pot cumpăra cinci cărți, cari apoi sunt basa bibliotecii bogate de azi a Societății noastre.

*

În anul școlar 1866/7, clericii anului al treilea (adecă întemeietorii din anul trecut ai „Sperantei“), scot din nou foaia lor, în articolii căreia fac continuu și cu insistență apel către toți elevii-colegi, ca să spriginească întreprinderea lor. Isbânda străduinței lor a fost: „Speranța“ a eșit în 30 de numeri, ear biblioteka a sporit dela 5 la 58 de opuri.

*

În anul școlar 1867/8, această mișcare ia conturi mai pronunțate, forme mai hotărâte. Elevii seminariali prind a se aduna, la început mai puțin, apoi mai mulți, spre a se sfătui împreună asupra chipului, în care s'ar putea mai cu efect realiza dorința lor. Hotărăsc anume, ca săptămână de săptămână să se adune în „conferențe“, în cari într-o altele să desbată

cestiuni teoretice și practice, ce privesc viața lor viitoare de preoți și învățători.

Dar' o lucrare în „conferență“, fără oarecari regule îndreptătoare, nu se putea. Au simțit-o aceasta deloc membri „conferenței“, și 'și-au ales drept aceea, o comisiune de 16, pe care au însărcinat-o cu întocmirea unui „regulament“, a unor norme ce se se observe în decursul „Conferențelor“.

S'a elaborat. Ca regulamentul să fie însă autoritativ, „Conferența“ l'a așternut corpului profesoral spre încuviințare; corpul profesoral l'a încuviințat, și la rândul său l'a așternut Excelenței Sale Metropolitului *Andrei* baron de *Șaguna* pentru înaltă întărire. Prea bunul Metropolit nu a întârziat cu răspunsul Său, și prin hârtia din 7 *Martie 1868* încuviințează adunarea elevilor în plănuitele „Conferențe“; le întărește regulamentul și salută totodată cu căldură nobila întreprindere.

7 *Martie 1868*

este așadară ziua în care dorința elevilor seminariali trup s'a făcut! Având acum aprobarea trebuincioasă, elevii se adună, sub numirea de „Conferență“, și se constituie în 13 *Martie 1868*, alegându-și de conducător al lor pe regretatul profesor *Ioan Popescu*. Ear ziua de

14 *Aprilie 1868*

e ziua în care noaua însoțire, 'și-a început activitatea s'a prin o *producțiune publică* cu cântări corale și disertații.

*

Pus fiindu-și temeiul activității, „Conferența“ tinerimii aduce mai multe hotăriri însemnate pentru dezvoltarea de mai târziu a vieții sale, anume: ca în *preseara de Sfântul-Andrei* (29 Noembrie) a fiecărui an, să aranjeze o producțiune publică împreună cu declamări, disertații și cântări, în onoarea bunului Metropolit *Andrei* (pe atunci în viață); — ca „Conferența“ să între în legătură spirituală cu celelalte Societați de tineri asemenea ei; — să țină în toată săptămâna, dacă se poate, câte o adunare, în care se se cetească de membri ei elaborate, și se se discute mai ales teme teologice și pedagogice, și se

scoată o „*Foaie a Conferențelor*“, în care se se inducă lucrările și discuțiile mai de preț, macar în estras. Ci această foaie n'a putut apărea de loc, și în 1869/70 s'a adus chiar o hotărîre, prin care se ridică îndatorirea de a se scoate foaia, „din cauza prea multor greutateți cu care e împreunată“.

Tinerii membri ai Conferenței, însuflețiți de idealul lor, lucrau pe terenul spiritual cu tot entuziasmul de care erau capabili, și făceau spor. Mai slab însă mergeau treburile administrative, pentru-că nu puteau încassa regulat taxa de 1 fl. pe an, și pentru-că defectuositatea regulamentului îngreuna cursul normal al afacerilor în această parte.

*

La 14 Martie 1871, „Conferența“, la propunerea conducătorului său, a neuitatului profesor *Ioan Popescu*, ce stătea aproape neîntrerupt lângă dînsa, ca lângă un nou-născut ce are încă multă lipsă de bună-îngrijire până se fie în stare a umbla pe propriile picioare, — hotăresce să-și schimbe numele, zicîndu-se pe viitor:

„SOCIETATE DE LECTURĂ“

și se roage pe prea bunul Metropolit Șaguna, să o primească sub *patronajul* Său. Dorința i-a fost satisfăcută cu bucurie și bunătate.

*

De aci încolo luarea aminte a „*Societății de lectură*“ se îndreaptă mai ales asupra organizării sale mai corecte. În anul școlar următor 1871/2, Societatea induce în statutele ei un paragraf, care o deobligă a scoate an de an o foaie, care se poarte numirea de:

„MUSA“,

care de atunci și până în ziua de azi se și edă în manuscris.

*

Simțind defectuositatea regulamentului său, Societatea din an în an îl completează, adaptându-l tot mai mult trebuințelor particulare ale Societății, până l'a adus la forma lui de azi.

*

După trecerea din viață a Metropolitului *Andrieu baron de Șaguna*, Societatea hotărășce, ca preseara de Sft.-Andrieu să o sërbeze și mai departe, de aci încolo însă în semn de pioasă aducere aminte de dînsul, și spre a ținea viu în inimile tinerimii și a publicului simțemîntul de reverință, cultul față de bărbații mari ai bisericii și neamului. Ear' la 1876/7 a hotărit, ca pe viitor să poarte numele de:

„SOCIETATEA DE LECTURĂ „ANDRIEU ȘAGUNA“.

Tot în semn de pietate față de Marele-Archieu, Societatea deloc după moartea Lui, an de an depune câte o cunună pe mormîntul lui, în *Rășinari*, unde o duce o comisiune aleasă spre acest scop din sinul Societății.

*

Atențiune mare a dat Societatea dintru început, și dă și astăzi, îmbogățirii bibliotecii sale. Mai ales la început, în primii vre-o 10—12 ani, ea își cheltuia tot venitul său pentru cumpărarea de cărți și dulapuri, în cari să le păstreze, și pentru procurarea de ziare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*

La 4 ani după începutul activității sale, în anul școlar 1872/3, Societatea primeșce dela „Comitetul central pentru răspîndirea literaturii“ din Paris, 76 volume, cuprinzînd operele celor mai buni scriitori francezi. Protopopul *Petru Bădilă* din Sibiiu, tot cam atunci dărușce Societății 79 volume. De asemenea „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“, precum și alte corporațiuni și privați, a căror nume să păstrează în actele Societății.

Între astfel de împrejurări favoritoare, biblioteca sporea așa, că la 1877/8 a trebuit să se ceară Direcțiunii seminariale o oda deosebită, în carea Societatea să-și păstreze biblioteca sa.

De atunci și până azi biblioteca creșce an de an cu câte o sută, uneori și două sute de volume, parte dăruite Societății, parte cumpărate.

În deosebi mare sprijin îi dă „Academia Română“ din București, carea în tot anul îi dărușce aproape toate publicațiunile sale.

Tot ce apare în românește de oarecare valoare literară ori științifică, se cumpără de Societate pe seama bibliotecii sale. Dar' se pot găsi în ea și o sumă frumoasă de scrieri de ale autorilor celor mai străluciți francezi și germani.

La sfârșitul întâiului pătrar de veac al existenței Societății noastre, biblioteca ei numără: **2095** opuri, în **2194** tomuri, **441** fașcicule, (cu „patristica“ cu tot).

*

Tot atunci Direcțiunea seminarială pune la dispoziția Societății o a doua odă, pe carea ea 'și-a arangiat'o drept „sală de lectură“, în carea sunt depuse în toată vremea 25—30 de ziare, spre citire. *Toate* foile bisericesti, pedagogice, beletristice și politice din Transilvania și Ungaria, precum și aproape *toate* foile literare din România, se află în cabinetul de lectură al Societății. Membrii ei își află plăcută recreație spirituală în acest cabinet.

*

Și în cele spirituale Societatea și progresează. Dintru începutul ei, membri Societății încep a lucra deosebite teme de cuprins teologic, pedagogic, literar și critic, pe care le cetește, le discută și le critisează în plenul ședințelor. Pe cele bune le înduc în foaia „Musa“. Mai emulează membrii Societății și în declamări de poezii, de dialoguri, de mici piese teatrale, cari apoi și ele formează obiect de discuție și îndreptare împrumutată.

*

La anul școlar **1878/9**, la sfatul conducătorului de atunci, profesor *Demetriu Comșa*, Societatea hotărăște, ca în mai multe rânduri, în fiecare an, *ședințele ei să se preschimbe în Sinoade parohiale și protopopesci*, în cari să se plinească toate formalitățile alegerilor de învățători, preoți și protopopi, formalități a căror cunoștință atât de necesară e elevilor seminariali pentru intrarea lor în viața publică. Să practice această preschimbare a Societății în astfel de Sinoade, până în ziua de azi.

*

Ear' podoaba activității spirituale a Societății, o formează arangiarea an de an a ședinței publice din preseara Sfântului-Andrieu. Interesul publicului sibiian și din împrejurime, față de această ședință a mers dintru început crescând, așa că an de an ea e cercetată de tot ce Sibiul și împrejurimea are mai ales, și cu acel prilej se fac totdeauna însemnate daruri în bani și cărți pe seama fondului Societății și a bibliotecii ei.

*

Cu prilegiul ședinței *Jubileului*, sêrbat la 12/24 Iunie 1893, interesul față de Societatea noastră s'a arătat în măsură și mai îmbucurătoare, pentru-că nu numai din nemijlocită apropiere a Sibiului, ci și din mari depărtări, mai mulți domni protopresbiteri, preoți și țărani, au onorat festivitatea jubilară cu prezența D-Lor.

*

Nu vom uita însă noi, membrii actuali ai Societății de lectură „*Andrieu Șaguna*“, a recunoasce, că mult-puținul la care am ajuns, îl datorim îndeosebi bunei-voințe cu care corpul profesoral dela seminarul nostru s'a purtat totdeauna față de Societatea noastră, primindu-'i în fiecare an, pe rând, conducerea și îndreptându-'i pașii.

Cu plăcere punem, drept aceea, la loc de onoare în acest „*Almanach*“, numele domnilor profesori, cari au condus'o an de an.

Covârșită de acest sentiment, Societatea în anul 1884/5, în semn de recunoștință față de corpul profesoral, a *aclamat de membri onorari ai sêi* pe toți membri acestui corp profesoral, și noi cu bucurie îi înșirăm la alt loc de onoare în fruntea „*Almanachului*“ nostru.

*

Cu prilegiul primului sêu *Jubileu*, Societatea la inițiativa conducătorului anului jubilar, profesor *Dr. Daniil P. Barcianu*, a hotărît, ca, spre a lega de acest Jubileu și o faptă de caritate, întreg venitul curat al sêrbătorii sê-'l destineze ca temeiu al unui fond, din interesele căruia cu timpul sê se ajutare acei membri ai Societății, cari în caz de boală ar fi

nevoiți a cerceta oarecari băi, ori să consulteze anumite autorități medicale, sau să se ajutore acei membri ai ei, cari își vor continua studiile la o facultate mai înaltă. Fondul s'a creat din venitul curat al Jubileului, de **100 fl. 18 cr.**

*

Averea *in bani* a Societății a început a crește și ea mai ales în anii din urmă. La finea primului pătrar de veac ea era: **877 fl. 73 cr.**

*

Ear' socotită *intrecagă* averea Societății: bani, bibliotecă, mobilierul etc., la sfârșitul întâiului pătrar de veac al viețuirii sale, trece peste **5000 fl. v. a.** (10,000 coroane).

*

Încheiăm, dorind din inimă următorilor noștri, ca să ajungă a sërba și Jubileul de jumătate de veac, și alte multe după el, până atunci, până când biserica noastră și neamul nostru românesc va viețui încă pe acest pământ, — și fiecare Jubileu să afe societatea pe un nivel îndoit și întreit mai sus pe calea progresului spre perfecțiune, decum era la cel de mai nainte. Vă dorim voaă următorilor, să ne întreceți pe noi așa de mult, să vă ridicați preste noi așa de sus, cât noi în isprăvile noastre să dispărem în fața celor ale voastre!

Comitetul Societății „Andrein Șaguna“.

din primul an al pătrarului al doilea de veac.

PROGRAMA

după care a fost serbată ședința jubilară în seara
de 12/24 Iunie 1893.

1. **Deschiderea ședinței** prin președintele Societății anului jubilar: *Dr. Daniil P. Barcianu*.

2. **„Rugăciune“**, cor pentru bărbați, poezie de *Z. Boiu*, compoziție de *D. Cunițanu*.

3. **„Activitatea Societății de lectură Andreiu Șaguna în decurs de 25 de ani“**, dare de seamă, citită de vice-președintele *Ioan I. Georgea*, cleric în cursul al III-lea.

4. **„Bujorel“**, poveste în versuri, declamată de autorul *Ioan Moța*, cleric în cursul al II-lea.

5. **„Serenada Fluturului“**, cântec pentru o voce de *E. Caudella*, executat de *Ioan Druhora*, cleric în cursul al III-lea, acompaniat pe piano de d-șoara *Eugenia Simonescu*.

6. **„Fericirea în religiositate“**, disertațiune citită de autorul *George Lupu*, cleric în cursul al III-lea.

7. a) **„Neguțătorul și nărodul“**, dialog de *A. Pan*, predat de *Anania Boldor*, ped. în cursul al III-lea și *Mihail Todca*, ped. în cursul al II-lea.

b) **„Caii țiganului“**, anecdotă de *Th. D. Speranță*, declamată de *Teodor Orlea*, cleric în cursul al II-lea.

8. **„Dumnezeul nostru“**, cor pentru bărbați, poezie de *I. Lăpădat*, compoziție de *D. Cunițanu*.

Pe paginile următoare dăm lucrările originale de sub punctele 1. 4. și 6. a acestei programe.

CUVÎNT DE DESCHIDERE

al ședinței festive a jubelui de 25 de ani al Societății de lectură „Andrieu Șaguna“, rostit de conducătorul ei

Dr. D. P. Barcianu.

Domnilor și Doamnelor!

Pentru a doua oară în acest an școlar tinerimea studiosă dela „Seminarul Andreian“, care formează Societatea de lectură „Andrieu Șaguna“, ne oferă plăcuta ocaziune de a vedea întrunit la acest loc tot ce societatea românească din Sibiiu și jur are mai bun și mai ales. Astă toamnă, urmând invitații, a-ți binevoit a Vă întruni aici pentru a participa la ședința publică, ce în fiecare an, în preseara de St. Andreiu, se aranjează în amintirea neuitatului arhieru, al cărui nume Societatea îl poartă. Cu acea ocaziune totdeauna bucuria e însoțită și de întristrare și regrete adânci pentru pierderea prea de timpuriu a marelui arhipăstor, care nunumai unul din cei mai vrednici capi ai bisericei noastre, ci și unul dintre cei mai mari fii ai neamului întreg românesc a fost.

De astădată membrii Societății au deosebita plăcere și satisfacțiune a vedea nunumai din Sibiiu și jur, ci și din depărtări mai mari, întrunit aici un public ales, care cu senină și neturburată bucurie se asiste și se deede splendoare serbării ce se face în amintirea aniversării a 25-a a existenței numitei Societăți.

Chiar și numai faptul, că o societate prin existența sa în decurs de un pătrar de veac a dovedit că răspunde unei trebuințe, ar fi de ajuns să îndemne la o serbare jubilară;

cu atât mai motivată devine însă o astfel de sărbătoare atunci, când e vorba despre o societate a *tinerilor* și despre o societate, care în decursul existenței sale deapurarea s'a străduit să rămăie pe calea progresului și, pe terenul mărginit prin împrejurarea, că ea se întinde numai asupra elevilor seminariului, să desvoalte o activitate mănoasă și îmbucurătoare.

Tinerii, cari din toate părțile patriei noastre mai restrinse vin și intră în acest templu dedicat cultivării adevărului, binelui și frumosului, se pregătesc în special pentru chemarea frumoasă și grea de preot și de învățator. Pregătirea mai mult teoretică, ce li se dă în curs de trei ani în oarele de prelegere, dacă s'ar mărgini numai la atât, defectuoasă ar rămănea; de aceea, fiindu-le dat un temei solid și fiindu-le deșteptat interesul, ei înșiși trebuie să caute a se cultiva mai departe prin diligență privată. A înlesni lucrarea în această direcțiune este mai ales scopul Societății de lectură. Pe terenul ce ea-l oferă, tinerii, veniți din diferite părți ale țării, au ocaziune a se apropia unii de alții și a încheia legături intime de amiciție, cari îi însoțesc departe preste pragul edificiului seminarial; prin discuțiuni urmate în ședințe asupra diferitelor chestiuni din sfera studiilor lor, ei își lămuresc și-'și aprofundează cunoștințele; prin elaborate proprii științifice și literare, ei își exercită puterile și se deprind a dispune mai cu desăvârșire de cunoștințele dobândite; prin discuțiunile, ce însoțesc toate aceste lucrări, ei se deprind în formele vieții parlamentare și constituționale. La toate aceste se mai adaugă apoi încă un lucru de mare importanță. Mulți dintre elevii seminariului nostru au venit aici de pe la școli, unde despre poporul românesc, despre limba lui, despre datinile, moravurile, aptitudinile și aspirațiunile lui, prea puțin, sau nimic, sau nimica bun nu au auzit vorbindu-se. Chiamarea acestei Societăți este dar' mai departe, ca, între altele și prin biblioteca sa, care an de an, pe lângă opuri științifice și literare din literatura universală se sporesce cu tot ce literatura românească produce mai bun și mai de valoare, să-i facă și pe aceștia să cunoască trecutul și prezentul, durerile și bucuriile, luptele și isbănzile, aspirațiunile și menirea neamului lor, binesciind că, lucrarea fitorului preot și învățator numai atunci va fi rodnică și va avea rezultatul dorit, când va sta cu rădăcinile sale adănc înfiptă în spiritul poporului și deapurarea dintrinsul să va nutri și să va adăpa.

E nobilă, e bună și frumoasă nisuița Societății în direcțiunile indicate. Ea a crezut însă să o mai completeze și prin o faptă de caritate: astfel a hotărât, ca, cu ocaziunea acestei serbări jubilară și din venitul curat al ei, să pue temelul unui fond, care, sporit prin o parte a venitului ședințelor festive din fiecare an, se servească pentru a ajutara pe membri în casuri de boale, de reconvalescență sau în continuarea studiilor la școli mai înalte.

D-Voastră, domnilor și doamnelor, cari, de câte-ori a-ți văzut pre tinerimea noastră umblând pe calea ce duce spre înaintare în tot ce e bun, adevăr și frumos, totdeauna cu căldură o a-ți îmbărbătat să stăruie în această cale, 'i-ați dovedit și azi cu prisosință viul interes ce 'i-l purtați. Și eu, mulțămindu-Ve în numele tinerimei pentru sprijinul ce 'i-l oferiți, sânt convins, că și de astădată vorbesc din inimile D-Voastre ale tuturor, când Societății de lectură „Andrieu Șaguna“ a elevilor dela „Seminariul Andreian,“ îi urez cu toată căldura: „Să trăiască, să înflorească și să crească“, spre folosul membrilor săi și spre bucuria și mângâierea noastră a tuturor!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BUJOREL.

— POVESTE —

de

Ioan Moța,

cl. c. II.

Un norocul fiind frate, și-ortăcit cu vitejia,
Crâncen-Împărat ajuns'a de 'și-a 'ntins Împărăția
Peste patru-zeci de alte mai mărunte 'mpărății.
Cheltuit'a și el trudă, și-a făcut mari voinicii
Până ce-a ajuns să fie cel-mai-mare-Împărat!
Dar' acum, cu nalta Doamnă, când în dosuri de palat
El se plimbă în grădină: cărări calcă prunduite
Cu argint, și-'l umbresc perseci ce-aduc roade aurite
Într'o vară patru rënduri; dinnapoi fiind urmat
De tăcut stol de pagi tineri: patru-zeci fii de 'mpărat,
Drept zălog luați feciorii dela țerile bătute,
Cari stau toți pururea gata poala hainei să-'i sărute
Și s'alerge să 'mplinească reped' ce s'a poruncit —
Și se simte-atât de mare și atât de fericit!

Dar' din când în când, ca șerpe negru 'n mintea lui răsare
Gând de groază plin, și-atuncea tronul de sub el îi pare
Că se clătină, și vremea ce-a veni, întunecată
Par'c'o vede de-o furtună, trăsning greu și ne'ndurată...
Căci deși se simte mare și atât de fericit,
Crâncen scie că-'i rămâne 'n Răsărit Craiu-Chibzuit
Vecin tare cu primejdii, și cu greu de-a fi învins!
Și ce-'l doare pe 'mpăratul încă și mai din adins
E, că scie cumcă Lila, fata lui, îl are drag
Pe-alui Chibzuit frumosul fecior Bujorel. Și-un mag
'I-a fost spus lui Crâncen cumcă Chibzuit și-al lui fecior,
De mult țin mereu la sfaturi cu toți vracii țerii lor,

Cum se poată se răpească pe-alui Crâncen fată mare,
Ear' pe dânsul se-'l omoare, ca se-'i iee țara care
Stăpânesce; și-a mai spus el, că cetind odată stele,
Le-auzise într'o noapte vorbind ele între ele,
Cumcă Bujorel și Lila se 'ntâlnesc noaptea 'n grădină,
Și strînși pept la pept, ei dulce se sărută, și suspină,
Și se jură, și se leagă, decât despărțiți de silă,
Să mai vree, strînși în brațe, amândoi sub o movilă!

*

Într'o zi 'mpăratul Crâncen, pe când tocmai sta la masă
Chefuind, a prins de veste c'au sosit oaspeți la casă
Dela Chibzuit, cu carte și solie de pețit.
Îngâmfat răspuns'a dânsul: — „Nu am fată de mărit
Pentru el! în schimb îi spuneți de bătae să se gate!“
S'au bătut. Rămas'au câmpuri cât de lungi ele-'s și late
Cu morți pline! dar' nici Crâncen n'a învins, nici Chibzuit!
Cum s'a 'ntors acasă Crâncen, se s'adune-a rânduie
Meșterii Împărăției toți de grabă la palat!
Și 'n trei zile el grădina lui măiastră-a 'ncungiurat
Cu zid nalt, cât nici chiar paseri nu mai zbor' așa de sus!
Și 'n grădină, încărcate greu de arme, străji a pus,
Cari cu capul lor plăti-vor de s'or prinde adormiți!
Și la ușa fetei, pus'a din feciorii zălogiți
De 'mpărat, în toată noaptea patru paznici; de-or durmi
Și-or fi prinși, cu patru capuri, patru ei, o vor plăti!

Nu s'a plinit luna bine de când zidul s'a gătat,
Și 'ntr'o zi cetăț-de-stele de nou vine la palat,
Și 'i-a spus lui Crâncen, cumcă ieri, la miez tocmai de noapte,
Auzit'a din albastrul bolților vesele șoapte,
Și-a văzut că un luceafăr se 'ndrăgisă de o stea,
Și-'și țineau de-urît; și steaua, gurișă de tot, spunea
C'a simțit mai laltă-noapte pe frumosul Bujorel
În grădină la 'mpăratul Crâncen; și că 'n brațe el
Pestrecut de fericire ținea sărutând pe Lila,
Și ca trestia mlădie s'alipea de el copila...
L'a văzut, frumos și tinăr, pept la pept draga ținându-'și
Și-alui gură pe-a ei buze dulci și moi lung apăsându-'și...
Și tot dela stea 'nțeles'a, cumcă pe la miez-de-noapte

Trage-un vânt peste grădină și palat, și-'i peste poate
Să se țină să nu doarmă 'n vremea asta oare-cine.
Ear' sburând pe-un roib cu aripi, Bujorel atuncea vine
Beat de dor, și telegarul cu copita 'n zid lovesce,
Și de jos din rădăcină, până sus să despărtesce
Zidu 'n două; și-atunci intră Bujorel, ear' roibul zboară
La fereastra fetei, carea îl încalecă ușoară
De o duce în grădină, într'un colț, la Bujorel,
Unde stau ascunși în umbră, fericiți și ea și el...
Și-a mai spus cetețul cumcă steaua nu știu ce-a vorbit
Despre taberi ce-o să vie potop greu din Răsărit —
Dar' n'a mai putut pricepe, căci în drumu-'i spre Apus
Gurișa stea vînzătoare prea departe s'a fost dus.

*

N'a trecut atâta vreme câtă e trebuitoare
Ca pe-un câmp cu nea să ridă earăși floare lângă floare,
Și prin lumile acelea trăind, cine-a fi umblat,
A putut să vază-acuma pe măritul Împărat
Că 'n grădină când se plimbă pe cărări ce-'s prunduite
Cu argint, și printre pomii ce-'i dau roade aurite
Într'o vară patru rënduri —
Nu-'i mai beat de fericire, ci-'i adânc căzut pe gânduri!
Căci Craiu-Chibzuit murise, și-ajunsese Bujorel
Stăpân țerii, și 'n tăria țerii sale 'ncrezut, el
A trimis la Împăratul votri noi, să-'i ceară fata.
De n'o dă: să scie cumcă taberile lui stau gata!
De mânie palid, Crâncen răspuns dat'a la solie:
„Mai curînd peșcilor hrană decât lui va fi soție!“
Și-a închis de loc copila în turn nou și ferecat,
Și din țara lui întregă vracii toți 'i-a adunat
De-au vrăjit să nu se poată de turn prinde făcătură
Dela cei-ce vin cu gândul pe copilă doar' o fură.

*

De când cerul cer să chiamă, și tăria lui tărie,
N'a mai fost pe rotogolul lumii altă 'mpărăție
Cu belșug de minunății, ca pământul stăpănit
De Craiu-Bujorel. În partea țerii din spre Răsărit
Pe largi plaiuri pasce leneș stava lui de tauri grei. —

Patru-zeci de mii de tauri sînt în stavă; și sînt ei
Ca ne-alții lați în șele, scurți în coarne, groși în frunte:
Toată fiara c'o izbire 'ți-ar clăti din loc un munte!
Cînd, jucându-să, în capuri se lovesc turbații tauri
Bornăind: să clăte cerul! par'că-'i stavă de bălauri!
Ear' stăvarii sînt copile nezdrăvane — patru sute. . . .
Dacă n'ai văzut ispita nici odată, apoi du-te
De vezi fetele ce-'s puse acolo ca stăvărițe,
Și nu cred să-'mi spui că-'s bune să le faci călugărițe!
Brobodindu-'și peptu'n vълuri străvezii și chindisite
Cu mici fluturei de aur, și cu brațe desvélite,
Ele poartă rochii scurte, roșii foc, și floricele
De argint pe poala rochii lucesc viu ca lanț de stele,
Și pe tauri îi adună zvêrlind, vecînic negreșite,
Gheoage scurte 'n dungi tăiate, cu aramă țintuite.
Ear' cînd prind să joace horă, în tot cercul zece fete,
Și se las' nițel pe spate, scoțînd peptul; și-a lor plete
Învîrtindu-să, le lasă să le joace lin săltînd
Tragerea de vînt, și cîntă cum prin vis auzi cîntînd:
Dac'ai fi atunci aproape și-ai privi 'n ochii lor mari,
Ai grăi și tu: vai neică! ce mai diavoli de stăvari!
I-aș cinsti lui Bujorelul viața 'ntreagă rob în dar,
Să mă lase-o săptămână ca să-'i fiu și eu stăvar! —
Mai presus de toate însă, cea mai mare-a țerii fală
Este însuși Bujorelul, craiu iubit din samă-afară.
Cu trup nalt și ochi de vultur, frumos, ca picat din raiu,
Zingănind în urmă-'i spada, bine-'l prinde port de Craiu!
Și e bun ca ziua bună, și-'i milos, și-'i cu dreptate;
Și 'i-a mers peste hotare vestea 'n lumi îndepărtate
De 'ntelept și de cu cumpăt! — Dar' cînd solii 'i-au sosit
Dela Crâncen-Împăratul cu răspuns: a 'ngălbinit!
Și-a simțit ca toată lumea să 'nvîrtesce 'n jurul lui —
Din milos de-odinioară și din bun, acuma nu-'i
Mai vrășmaș ca dînsul nimeni! Călărind pe Roib-Porumb,
El gonesce 'n lung de șesuri repede ca zbor de plumb!
Fumegă pe urmă-'i câmpii, dungi de neguri el despică;
Săbie scaldată 'n sânge poartă 'n țară, și-'și ridică
Legioanele, și stava 'ncălecându-o, pe tauri
Călăresc fără de șauă, și fug fugă de balauri,
Cât să zgudue pămîntul sub copite și-al lor ropot!

Sună codri, văi răsună, țara 'ntreagă vue 'n clocot
 Pe-a lor urmă, și ca valuri de furtună să aruncă
 Spre hotarele lui Crâncen; și seteoși de cruntă muncă
 Să lovesc de-ale lui Crâncen taberi grele, și să bat
 O bătae fără lege, ca și care n'a fost dat
 Să se vadă 'n lume alta nici când Zmeii s'au bătut
 Greu țineau ale lui Crâncen taberi, cele ce-au ținut
 Pept cu lumi întregi, și nici când n'au fost încă dovedite!
 Dar' mai greu cădeau pe ele legioanele 'ndârjite
 Alui Bujorel; și crunții tauri groaznic bornăiau,
 De-al lor bornet sus în slavă bolțile să clătinau,
 Și 'nfoindu-să în valuri mari, pocneau, ca uriașe
 Pânze vinete întinse, în cari bat vânturi vrășmașe, —
 Cât credeai c'or să se crepe, ș'or să cadă sparte jos!
 Dunăre curgea de sânge din strivite trupuri stors
 De copitele de tauri! Soarele vâzând de sus
 Grozăvenia, în ceață s'a 'nvălit, și în Apus
 S'a ascuns să nu mai vadă! — Ci potop atunci de stele
 Răsărind în cer albastru oacheșe și mititele,
 Coborau de tot aproape, ca să vadă bine, bine,
 Ce s'a face cu frumosul Bujorel. De groază pline
 Au rămas vâzând pustiul plin de trupuri hârbutite,
 Și-alui Crâncen taberi toate numai leșuri risipite! —
 Ear' mărutul Împărat
 Era prins de Bujorel-Craiu, și-'i sta 'n față încrunțat,
 Cu mânie stringând pumnii, jos privind, și în obraz
 Nu voia să-'i caute; numai cât i-a zis: — „Da, ești viteaz
 Decât taicăl-tău mai mare, și mai mare decât mine.
 N'aș putea găsi pe lume alt urmaș mai bun ca tine.
 Și fiindcă știu c'atâta de mult dragă 'mi ai copila,
 Și ea iarăși drag pe tine, eu mă plec, și-'ți dau pe Lila —
 Ci ca să mă gat de nuntă, zile patru-zeci să-'mi dai,
 Să te pot primi cu cinste și cu pompă, și alaiu“ . .

*

Cum s'a 'ntors acasă Crâncen, grea poruncă dat'a iară,
 Că să-'i vină înainte cel mai mare vraciu din țară!
 A venit. Retrași, ei singuri, chiar în funduri de palaturi,
 Până noaptea târziu bine au rămas ascunși la sfaturi. —
 Ce-au vorbit, ce-au dres, păreții vor ști numai, nimeni altul!

Tot ce sciu străjarii curții e, că noaptea Împăratul
Cu-alui vraciu, au mers ei singuri pân' la turn; ear' înapoi
Când s'au dus, păreau în noapte c'ar fi trei . . . dar' ce știm noi? —
— Pe când morții es din groape, umbre albe și tăcute,
Și se trag l'ale lor vetre pe rămași să-'i mai sărute:
Un rădván cu doauă roate, tras de nevězute duhuri,
A plecat dela 'mpăratul, dus pe vânturi, prin vėzduhuri . . .
Căt pocnesci în biciu odată, a trecut peste otar! —
Eară Crâncen, cu ochi tulburi a rămas, plângend amar.

*

Decând spicul, rodind boabe, coace 'n vėrf de galbăn paiu,
N'a mai fost pomeană 'n lume de-așa vălvă de alaiu,
Ca alaiul viu cu care Bujorel-Craiu a pornit,
Din Sfintit să-'și ducă draga lui mireasă 'n Răsărit.
De trei bătăi de săgeată lung șireagul de rădvane,
Cu copile îngălate ca de nuntă 'n scumpe haine;
Și flăcăi frumoși și tineri, horind vesel și purtând
Brăuri vii, ca curcubee, și cu ploșcele 'nchinând . . .
Ear' rădvanele pe margini toate mândru podobite
Cu năframe 'n fel de fețe, prinse 'n ramuri înflorite
De acățu cu floare albă și cu roșii flori. Turbați
Și dând flăcări din copite fugeau roibii înfrânați
Toți în aur! Patru zile s'au tot dus înspre Apus
Fără leac de poposire; zi de-a patra au ajuns
L'alui Crâncen-Împăratul porți; aici cumătrul-mare
S'a sculat și-a zis să stee, până ce spre 'ntimpinare
Le-a ieși 'mpăratul însuși cu-alui oameni, și-alui neamuri!
Și-a și stat alaiul. Însé putea sta până ce ramuri
De acățu vor cresce noauă, la alt an, cu noauă flori! —
Doauă zile și nopți doauă; în a treia zi în zori
Au trimis vătav să dee scire, și să vadă ce-'i
De-'i tot țin în drum, ori poate să fac că nici sciu de ei?
A eșit atuncea Crâncen de 'i-a spus lui Bujorel,
Că pe Lila, dela taberi când s'a 'ntors acasă, el
Nicăiri n'a mai găsit'o; unde-o fi, nu scie nime!
I'au răpit'o, bună-seamă, ceva zmei din țeri străine —
. . . Bujorel a simțit numai, că puterile-'i scad toate,
Că-'i să 'ntunecă naintea ochilor, și nu mai poate
Să răsufle și să misce: 'i-a stat sângele în vine!

Și 'ntr'o clipă de 'ntâmplare a prins veste fie-cine.
Și-un lung murmur cu mânie și muștrări s'a ridicat
Din șireagul cu nuntașii, și-au prins unii de-au strigat
Că nu-'i drept, că nu se poate! minte Crâncen-Împăratul!
Să s'adune toți flăcăii s'î scormoane tot palatul,
Toată curtea! Roscolit'au! dar' de urma fetei, pace
Să mai dee, nici palatul din temeiul de l'ar desface!
Ear' flăcăii scoși din fire acum și mai din adins,
Și pe Crâncen bănuindu-l c'ar sci unde-'i ea, l'au prins
Și l'au dus legat la turnul unde stase 'nchisă Lila
Înainte de bătae, și iertând de toată mila,
Încuiatul'au acolo, cu blăstăm: — „Atunci scăpare
Să ai tu de-aici, și moartea atunci numai îndurare
Să simțască pentru tine și se-'ți iee al t'eu duh,
Când din ape ori din ceruri, din pământ ori din văzduh
Răsărind, veni-va Lila, cu-al logodnei ei inel
Să lovească 'n a ta ușe, mire-având pe Bujorel!“

*

Până lumea 'ți-e frumoasă, și cu bine te petrece,
Zi pe zi s'alungă 'n goană repede! — dar' greu îți trece
Toată clipa, când în suflet simți furtuni că 'ți-să bat,
Ne-având pace la trezvie, nici odichnă la culcat! . .

*

A ajuns pristavul curții, de-a dus veste și în plaiul
Cu frumoase stăvărițe, despre-aceea cumcă Craiul
Bujorel, crăesc sfat strîns'a și-a zis sfetnicilor sei:
— „Nu mai pot purta furtuna grea din suflet, dragii mei.
Eu mă duc să caut pe Lila pe pământ ori sub pământ,
Căci mă uscă pe d'antregul dorul ei; și jurământ
Greu făcut'am, fără d'ensa să mai vreau eu ca să mor,
Și ea iarăși fără mine“ — Și crăescul lui sobor
S'a 'ncerat în fel și chipuri se-'l desmânte, se se lasă
Să nu plece, că-'i va da lui Dumnezeu altă mireasă, —
Dar' el n'a vrut. Și de-atuncea veselele stăvărițe
S'au făcut smerite foarte, par'că-'s chiar călugărițe.
Dimineața 'n zorii zilei, și nainte de culcat,
În genunchi, și cu-alor fețe 'n Răsărit, mătâanii bat,
Și se roagă: „Ni-'l păzesce, și ni-'l adă Doamne iară

Pe frumosul Craiu cu pace!“ Și 'n întreg coprins de țară
Să fac denii pentru dânsul; — pe când dânsul drumuri bate
Pe la Sfinte-Luni și Vineri și Dumineci preacurate,
Doară-'i pot spune de Lila unde e; dar' n'a putut
Să-'i dea veste despre dânsa nici o Sfântă. — A 'nceput
Bujorel să 'ntrebe-atuncea dela fel și fel de vraci
Care știu să 'nchege ape, și-'ți ghicesc ce vrei să faci
Și ce gânduri ai, dar' nici ei despre Lila n'au aflat! —
Cu povară grea pe suflet, abătut și 'ngândurat
A mers Bujorel nainte vreme lungă și uitată . . .
Până 'n fund de Miază-Noapte; acolo a dat de-odată
Peste-un plaiu, plutind pe dânsul nor suriu de ceață rară,
Lat de tot, cât ar cuprinde șapte margini de hotară. —
Străbătând prin nor, la mijloc peste munte-a dat, de peatră,
Ear' în munte scorburi peștere cu gură lată.
A intrat, vezând că-'n fundu-'i ardeau patru facle lungi
Pe o masă de alb marmor, cu picioare 'n noauă dungi;
Ear' pe masă sta o carte ca o biblie de mare,
Și din ea cetea cu grigie un moșneag tot alb; și care
Ci-că era cel mai mare dascăl magilor din lume.
I'a spus Craiul, cu frumosul, că de ce-a venit, anume.
Un ochian a prins sihastrul auzind, și a eșit
Și cu Bujorel de mână sus pe munte s'a suit
Și 'n ochian căutând spre cele patru părți a lumii toate,
Își încrețe nițel fruntea, stă puțin și să socoate,
Și-apoi zice: — „De tot bine nu ved unde-'i; mi s'arată
Însă umbra ei în preabăt de mari ape; îngropată
Pare-a fi în fundul mării dela Miază-Zi; te du
Și o caut' acolo; însă ca să poți să întri tu
Și în ape, iat' aicea o zmicăuă de drimoc
Fermecat, cu ea în mână poți străbate ori-ce loc
Pe sub ape!“ — Mulțumindu-'i Bujorel plecă pe dată
Dus de dor, și-a mers o vreme și mai lungă, mai uitată —
Până ce-a ajuns la ape mari și-adânci în Miază-Zi.
Cu gând pironit la Lila și zmicăuă 'n mâni, pași
Bujorel în val de ape, și pe unde el trecea
Vijiind să da în laturi și drum larg apa-'i făcea.
Patru zile de-amăruntul a căutat mereu prin ape,
Și pe când era mai gata ca din inimă să-'i scape
Cea din urmă fărmitură de nădejde, iat' a dat

De-un mormânt săpat în marmor; el a stat și s'a mirat,
Căci așa un lucru încă n'a văzut călcând pământul.
Cu strat verde de mușchiu fraged, cunșurat era mormântul,
Și capac avea de-asupra, iscusit de tot cioplit
Din mărgean sclipind în fețe; ear' pe dânsul răsădit
Era strat cu flori; de-a dreapta avea zală grea de aur,
Și țifini în ceea parte tot de aur; meșter faur
Trăbuit'a să lucreze să le facă! Bujorel
A prins zala și cu frică ridicat'a 'nceținel
De capac, și ca un fulger a fugit prin el fior
Când văzut'a că mormântul nu-'i locaș cuprinzător
De vr'un mort, ei e întrarea într'o lume tăinuită...
Dela ușa ei atârnă scară meșter întocmită
Din o sută drugi de aur. Bujorel s'a coborît,
Și-a văzut că noaua lume nu-'i un câmp nemărginit,
Ci e numai o grădină înflorită, minunată,
Carea stă cu patru lanțuri nezdrăvane atârnată,
De al mării fund. Și vede că la mijloc de grădină
E un mic palat, ce varsă valuri groase de lumină
Din cei patru sori din colțuri. La 'nceput s'a 'nfiorat
Nișel Craiul, dar' în urmă înlanțuri a intrat,
Și-a găsit șezând la masă fete trei, cu negre plete.
Țipet lung și plin de spaimă a scos una dintre fete
Întrând Craiul... Era Lila!... carea fără să mai scie
Cum, cum nu, s'a trezit numai că, plângând de bucurie,
Ținea brațele 'nceștate de grumaz la Bujorel,
Și de-al său lipindu-'i peptul, dragi ochi plânși săruta el...
Deșteptați din ameteala fericitei revederi,
Le păreau cele 'ntâmplare toate numai ca de ieri.
Și 'ntrebând'o apoi Craiul, cum aici a fost ajuns,
Suspînând din greu, copila cu cutrêmur a răspuns:
— „După taberi, din turn noaptea m'a scos taicâl-meu afară,
Și plângând m'a dat în mână celui dintâiu vraciu din țară,
Care m'a dus la locașul său în codru, și-a chemat
Duhul-Apelor la sine, și în samă lui m'a dat
Să m'ascunză; el aicea m'a adus, în loc cu soare,
Să-'mi petrec vremea cu aste doauă scumpe sorioare,
Cari pățit'au ca și mine, și sînt fete de 'mpărat
Ce de smei pețite fost'au și părinții nu le-au dat...“

*

După lungă așteptare, târziu foarte pentru el,
Crâncen, slab, mai mort, aude lovind ușa 'ncetinel —
S'a deschis de loc; și iată, cu ochi plânși sta 'ntrênsa Lila!..
Plânși ochi avea și 'mpêratul; ci pornind el ca copila
Sê-'și mai strîng' odată 'n brațe, a văzut pe-al ei iubit!
Și de drag, și de mânie, a căzut jos ... și-a murit

*

Liniscită e viața și plăcută, în rēcoarea
Din palate; aici traiul trece drag, cum trece boarea
Peste frunți în seri de vară. Și 'n rēcoare liniscită
Duce-'și zilele 'mpêratul-Bujorel, cu-alui iubită
Lila; ei cu drag sē pleacă peste leagănul de aur
Podobit cu nestemate, pus pe pele de balaur,
Desmerdând mic prinț, și 'n ochii lui senini, dulci, și mērunți
Află-'și dēnșii desfătarea tinereței; ear' cărunți
Când vor fi, el fi-va fala lor, și-a țerii lor domnesci!
Că-'i frumos boboc, cum numai pe la curți împêrătesci
Povestite 'n bazm sē află; și-'i vinjos, și crește tare!
Cred părinții lui că fi-va voinic făr' asēmēnare!...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Fericirea în religiositate

de

George Lupu,

cl. c. III.

Sînt în lumea aceasta o mulțime de oameni, cari susțin că pe pămînt nu este și nu poate fi vorbă de o *fericire*, că întreagă viața omului nu e decât un lanț mai lung ori mai scurt, a cărui fiecare zală e o suferință, o durere, un chin.

Ba Schopenhauer a mers chiar așa departe, că considerînd boalele, chinurile, nedreptățile, impilările, și calamitățile care bîntue de fapt natura și societatea omenească, a afirmat, că lumea aceasta este de bună-samă opera cea mai neisbutită și mai rea din câte dumnezeirea va fi plănuit și dus în deplinire.

Să vede însă numai decât că acesta e un extrem, întunecat și fioros extrem; și dacă nu ar exista și un al doilea extrem, și dacă printre ele nu s'ar fi găsimd și o „*media aurea*“, apoi nici c'ar mai avea vre-o rațiune existența întregii lumi, și mai ales omul nu sciu de ce ar mai locui-o!

Cei-ce susțin alături cu Schopenhauer păreri de felul acesta însă, nu-și aduc aminte, că în fața *boalelor* stă în lume și o *sănătate* deplină, viguroasă; în fața *nedreptăților*: o *dreptate* binefăcătoare: în fața *calamităților* naturii: *darurile* bogate ale aceleiași naturi; scurt: în fața *uriturii* disgustător, stă în lume și un *frumos* sublim și ademenitor.

Și dacă cei cu șireagul lor întunecat de rele, pot zice că viața aceasta nu ar fi vrednică să fie trăită; apoi de altă parte cei cu șireagul luminos al părților bune din lume, cu mai mult drept vor putea striga: Ba da! frumoasă e, să nu te mai desparți de ea!

Ear' printre ei trece calea mijlocie, largă foarte și mult bătută, căci cea mai multă lume această cale o calcă, adecă calea acelora, care cu glas cumpetat ne zic: azi e bine, mâne e rău; poimâne bine, dincolo rău; și binele de azi cu răul de

mâne ne dau un întreg numit *viață*, și noi o suportăm bucuroși : nu o urim, dar' nici nu am dori să trăim în etern !

Ear' acești cumpătați de vor mai avea și o inimă plină de sentimente nobile, vor trăi viața lor foarte mulțumiți, părându-le chiar rău că trebuie să se despartă une-ori prea curând de lumea cu binele ei de azi și răul de mâne ! și departe de a aproba afirmațiunea că lumea aceasta ar fi o operă neisbutită și rea a dumnezeirii, vor spune că lor li-s'a părut tocmai foarte isbutită și infinit de înțelepțește întocmită.

Cei cu extremul lor pesimist, trăind în o lume de gânduri negre, văd, firește, și lumea noastră numai în negru ; cei cu extremul lor optimist, o văd earăși numai frumoasă ; și nici unii, nici alții, nu pot judeca destul de drept și limpede.

Cei dintâi judecă nedrept sub impresia suferințelor lor ; cești din urmă earăși, ca cel-ce mereu ar fi sugând din un fagur de mîere, nu vreau să mai scie și de ceva mai amar, pe când de fapt este în lume și destul dulce, dar' și destul amar !

Cei de pe *media aurea* sînt, firește, cari pot să ne spună cu mai multă cunostință de cauză, cum este lumea, fiindu-le lor dat a gusta alternativ și din dulce și din amar. Și ei ne vor și spune, că cu un scop bine hotărît și infinit de înțelept a lăsat Dumnezeu în lume bine și rău, plăcere și desgust, frumos și urit.

În natură după nor vine senin și după senin earăși nor, pentru-că așa e bine să fie ! Dacă ar fi pururea senin, noi am fi așa de obișnuiți cu el, ca cu perețele alb al casei : nu 'l-am mai putea dori, nu 'l-am mai sci prețui, și nu ar mai avea în ochii nostri nici un farmec ; pe când după durata unui nor, care a făcut asupra noastră o impresiune cam neplăcută, ne-a indispus oare-cum, înseninarea din nou ne încălzește inima, ne electrisează, ne face mult bine !

Întocmai și în viața omenească, de ar fi pururea bine, noi am fi prea deprinși cu el, ca cei din Siberia cu frigul ! nu am mai simți plăcerile lui ; și așa e o necesitate chiar, ca să urmeze și clipe de suferințe, de durere, ca apoi cu atât mai mult să putem simți efectul cald al binelui ce va urma.

Chiar și numai din aceste fugitive considerațiuni, se poate cu oare-care claritate vedea, că lumea aceasta nu e o operă neisbutită și rea, precum Schopenhauer a zis, dar' apoi nici cea mai frumoasă dintre câte dumnezeirea va fi plănuit, precum de altă parte a afirmat Leibnitz, ci ea este o minunată întocmire

din părți bune și rele, moi și tari, fine și dure, calde și reci, dulci și amare, din cari însă omul cuminte va putea gusta cu foarte mare folos și spre cea mai deplină a sa desfătare.

Numai că momentele în care omului îi este dat să guste din partea amară a vieții, sînt, spre nenorocirea noastră, de regulă mai multe ca cele de plăcere și alinătoare.

Vorba e numai, că în atari momente de încercare, de ispită, mulți oameni încep a se îndoi de urmarea unor clipe și mai fericite, și în astfel de momente comit câte un lucru, câte o faptă, prin care ei înșiși își întârzie sosirea clipelor de bine, lungind pe cele de suferință.

Ear' aceasta ne dovedește că în inima lor nu locuesc destule sentimente nobile, care să-i facă răbdători, până vor trece clipele de nenorocire, ca să ajungă earăși la cele norocite.

Eată dar' că se arată ca un lucru de căpetenie pentru om, ca în inima lui să fie înrădăcinate multe sentimente nobile.

Urmează, firește, să ne întrebăm, de unde să luăm noi acele sentimente, ca ele să fie ducătoare la scop?

Răspunsuri s'ar putea da mai multe, unele mai bine, altele mai slab motivate, dar' răspunsul principal, și care, după a noastră părere, pare a fi singur de un caracter general și afară de toată îndoeala, e: *să căutăm a ne umplea mintea noastră cu învățăturile, car' inima cu sentimentele pe cari sfânta religie creștină e menită a le stîrnî și desvolta în oameni.*

Și într'adevăr, dacă noi cu gând curat luăm în mână cartea evangeliilor lui Christos, acea carte, despre care un luminat mirean a zis, că multe a cetit, dar' nicăiri atâta înțelepciune și sub forme atît de simple ca în această carte nu a mai găsit, — și dacă noi învățăturile din ea le turnăm în mintea și le punem la inima noastră: în noi se vor desvolta atâtea sentimente nobile, calde și înălțătoare, cât nu mai poate fi vorbă să ne descuragieze vre-odată vicisitudinile vieții, ci cu suflet liniștit și tare vom lăsa să treacă încet peste noi, siguri fiind că au toate un sfîrșit, și că după nor are să urmeze un senin binefăcător, — căci învățăturile depuse în acea sfântă carte te îndeamnă să fii răbdător în rău, și cu nădejde la bine.

Ear' luând bine sama vom observa, că toate învățăturile sfinte ale ei tind spre o țintă comună, spre un punct central, culminant: a face adecă, să se nască, înrădăcineze și desvoalte în om cea mai frumoasă însușire însemnată cu cuvîntul:

religiositate, dar' religiositate în înțelesul nobil al cuvântului, însușire care este o strălucitoare podoabă pentru fiecare.

Căci un om *adevărat* religios nu va putea să nu fie totodată și *moral*, moralitatea fiind forma concretă în care își află întrupare și prin care se dă expresiune viuă *adevărata religiosități*, și ca atare omul este un mic reprezentant, un chip, un exemplar al idealului de om dorit de evangeliile lui Christos, care va fi bun cu deaproapele, nu-l va pismui, nu-'i va dori răul, și în năcazuri văzându-l îl va mângăia și ajutorea; ear' el însuși fiind ispitit de greul vieții, nu-'și va perde cumpătul, ci va aștepta trecerea lui: urmări ale religiosității.

Ca să se vadă că într'adevăr religiositatea este o strălucitoare podoabă pentru ori-și-cine, vom aminti faptul, că de exemplu *Moltke*, acel Moltke, care cu sabia în mână a crescut, cu sabia în mână a băgat în spaimă pe dușmanii țerii sale, și care în fața cadavrelor străpunse pe câmpul de bătălie nu se cutremura deloc, așadar' acel Moltke, despre care am fi îndreptățiți a crede că purta o peatră la locul unde altă lume își poartă inima: *Moltke era religios!* ba chiar foarte religios. El anume mergea zi de zi la capelă și asculta celebrarea scurtă a serviciului dumnezeesc de dimineață, prin preot, și aceasta nu o făcea nici-decum numai pentru-că doară așa 'i-ar fi fost obiceiul, ci fiindcă o simțea aceasta ca trebuință sufletească.

El adecă considera asistarea la celebrarea slujbei în biserică drept un fel de balsam, o medicină întăritoare și binefăcătoare nu numai pentru suflet, ci și pentru trup, spunând că în timpul cât se află în capelă, sufletul seu e impresionat de tot plăcut și alinător; ear' această stare a sufletului impresionează și ea la rîndul seu, într'un mod foarte recreator asupra nervilor sei de regulă iritați de studii și plănuri; scurt: Moltke considera participarea la serviciul divin drept momente de plăcere, de ușurare, de *fericire* în mijlocul agitațiunilor continue ce-'i aduceau obiceiuitele ocupațiuni ale vieții lui.

Ear' această religiositate lui, militarului, nimenea nu a zis că 'i-ar fi șezut rău, ci dimpotrivă 'i-s'a socotit între cele mai strălucitoare laturi ale sufletului lui.

Dar' nu numai Moltke, ci și mulți alți bărbați mari și plini de erudițiune, au fost și sînt religioși din convingere.

Fiind, precum s'a arătat, religiositatea o însușire de o însemnătate atât de mare pentru tot omul, apropiindu-ne ea

chiar de fericire, sfântă datorință avem noi ca să îngrijim de cultivarea și răspândirea ei între semenii noștri în cercuri cât mai largi, pentru fericirea lor.

Ear' fiindcă fiecare din noi ar dori să-și vadă fericiți ântâiu pe cei din nemijlocita sa apropiere, din propria familie, din neamul său, și numai după aceea pe cei mai îndepărtați de el: e datorința noastră a tuturor, ca în prima linie asupra acestor apropiați ai noștri să ne îndreptăm privirile, și deja încă în fragedă etate, să cultivăm într'înșii *sentimente religioase*.

E aci vorba, precum se poate înțelege, de familie și de creșterea membrilor ei, și noi la acest loc nu vom uita a aduce cuvenitul tribut de recunoștință mamelor, admitând bucuroși, că în privința aceasta mai mult dînsele sînt capii familiei ca tații, și că influența lor asupra cultivării inimii fiilor lor, e cu mult mai mare ca cea a bărbaților.

Mama o va ști chiar mai bine ca noi, cum copilul, când crede că îl amenință un pericol cât de mititel, fuge de se acată de haina ei; cum își ascunde ochii și își acopere fața cu haina mamei sale, crezînd că prin aceasta este pe deplin asigurat, ca într'o cetate, în contra eventualei amenințări cu bătae din partea tatălui, și prin toate aceste mișcări nevinovate, drăgălașe și idilice, el dovedește în mod hotărît și neîndoelnic, că multă încredere are în mamă-sa, că mult o iubesce, și mult sperază dela dînsa.

Ear' fiind trecerea mamei în ochii fiilor săi atât de mare, e ușor de înțeles, că dacă ea folosindu-se de această trecere, va vorbi fiilor ei deja de mici de lucruri sfinte; îi va face cunoscuți cu învățăturile lui Christos; le va spune cine a fost acest Christos, și li-l va pune drept model, îndemnându-i a să strădui să umble pe căile lui, să se apropie în bunătate de el, să cerce a-și câștiga asemnarea cu dînsul: atari fii când vor deveni mari, să vor trezi cu sentimentul de pietate, de religiositate, ca înăscut, și nici cultura profană, nici societatea une-ori foarte problematică, în mijlocul căreia să vor învărti, nu vor mai putea șterge din inimile lor acest sentiment, ci ei vor rămînea pururea membri mult folositori societății omenești.

Și societatea omenească cu cât mai mulți membri de acestia va cuprinde în sinul seu, cu atât mai mult se va spori numărul celor-ce vor desavua cu desăvîrșire părerea unor pesimiști, că în lumea aceasta nu ar putea fi vorbă de o fericire; și cu. atât

mai puțini vor fi cei-ce s' vor închina părerii lui Schoppenhauer, că lumea aceasta ar fi o operă neisbutită și rea a dumnezeirii!

Pentru că oamenii cu credință în D-zeu, cu încredere în bunătatea și dreptatea lui, cum s'nt oamenii adevărat religioși, chiar și momentele de durere, de suferință, le consideră drept privilegii binevenite pentru a putea proba lui D-zeu răbdarea și înțelepciunea lor, și s'nt veseli când au trecut cu pace peste o' grea încercare; ear' momentele de bine, de bucurie și fericire, le sciu prețui cu atât mai mult, cu cât mai mult au așteptat după ele. Și acestia ne vor spune, că da, *este în lumea aceasta și fericire!* și acei care sciu s' umble pe căile ducătoare la ea, o și simt și o și gustă.

Dacă însă în inima noastră nu s' va afla nici o schinteie de religiozitate, de credință în Dumnezeu și bunătatea lui, firește că nu vom simți nici o fericire în lume, ori apoi neasemănat mai puțină decât cei religioși. Pentru-că noi ne vom umplea inima cu tot felul de poft' trecătoare, dorind s' avem tot mai multe și mai multe bunuri materiale, cu cât vom vedea că mai mare e grămada înaintea noastră, și sătui și fericiți în veci nu vom fi! Pe când cel adevărat religios și moral, este întotdeauna îndestulit și cu puținul pe care-l are, și *mulțumesc* lui Dumnezeu și pentru acest puțin, în această mulțumire fiind toată fericirea de care s' poate vorbi în lume.

Cred că prin cele de mai sus am dovedit din deajuns, după modestele mele puteri, că *religiositatea este indispensabilă pentru a ne putea simți mulțumiți în viață*. Ea ne face s' scim dejudeca și norocul și nenorocirea din lume, și s' se nu ne spăriem prea mult de vicisitudinile ce întimpinăm, pentru-că tot bine nu poate s' ne fie, ci azi bine, mâne rău; poimâne bine, dincolo rău; și binele de azi, cu răul de mâne, ne dau întregul numit „*viață*“, și ea, religiozitatea, ne face s' scim prețui atât binele cât și răul din lume, punându-ne totodată în pozițiunea de a putea suge cât mai mult din dulcele fagur al fericirii!

CÂTEVA LUCRĂRI

scoase

din foaia Societății, „MUSA”, tomul anului jubilar.

Teoria și praxsa în școală

de

Romul Todea,

ped. c. III.

educațiunea tinerimii a fost în timpii cei mai vechi și e și în zilele noastre o lucrare, care a dat și dă mereu capetelor luminate de gândit, ca să aștepte cari ar fi căile cele mai sigure ducătoare la scopul suprem al lucrării: de a face pe oameni cât mai buni și mai morali, mai apropiați de creatorul lor, de Dumnezeu.

Ear' dacă educațiunea a dat și dă mereu de gândit oamenilor învățați, aceasta e numai foarte firească, pentru-că într'adevăr dela nimic nu atârână mersul înainte, spre lumină, ori darea îndărăt, spre întunec, spre nimicire, a lumii, ca dela felul în care se face educațiunea tinerimii, — știut fiind că locul bătrânilor are să-l ocupe, după trecerea acestora din viață, tinerimea.

Dacă educațiunea a fost bine făcută, și tinerimea e bună și mult promițătoare, bunii bătrâni pot să se ducă, și să se duc, din lume în mormânt cu suflet ușurat, cu zimbet pe buze, încălziiți de speranța că tinerimea le va ocupa locul cu destulă demnitate.

Dacă însă aceiași buni bătrâni vor vedea, că educațiunea a fost rea, că generația următoare lor o să se ducă spre decădintă: întristați și amărâți își vor aștepta dânsii moartea, și, de ar putea încă, de pe marginea mormântului ar plânge, desnădăjduiți, că locul lor îl ocupă o generațiune nevrednică, stricată, că neamul din care au făcut și dânsii parte, va merge spre decădintă, spre perire.

Eată dar' pentru-ce este educațiunea o lucrare, de carea cu drept cuvânt poartă și trebuie să poarte multă și mare

grigiă oamenii învățați din lume. Ear' fiindcă acești învățați mari, n'ajung a fi ei înșiși educatori pretutindinea: sînt puși în ajutorul lor, și respective în al educațiunii, un mare număr de oameni mai puțin învățați, cari au chemarea a conlucra la educațiunea tinerimii după îndreptările acelora, după știința „Pedagogiei“ stabilite de dînsii, — și aceștia sînt *învătătorii*.

Învătătorul bun va face apoi întrebuițare de toate îndrumările pe care le prescrie pedagogia, cercînd a ridica cultura elevilor sîi prin teorie și prin pracsă, dar' mai ales prin împreunarea strînsă a acestor două.

Un învățător care nu va putea aduce în legătură teoria cu pracsă, nici cînd nu va fi un învățător deplin bun. Căci poate cineva să cunoască amănunțit prescrierile Pedagogiei, dar' dacă el n'are și priceperea de a lega teoria de pilde scoase din viața practică: întreg succesul învățămîntului sîu va rămînea foarte problematic, caci școlarul ușor uită ce 'i-s'a spus așa numai cu vorba, în teorie, fără să fie fost legată această teorie și de un exemplu concret.

Și iarăși se poate ca un învățător să fie foarte bun observator al lucrurilor din jurul sîu, și din toate să scie aduce exemple elevilor sîi, dar' de va fi nepricepător de teoriile Pedagogiei, de nu va scie aduce în oarecare legătură sistematică deosebitele observații și exemple izolate, va fi și acest învățător unilateral, și nici isprava dînsului nu va fi de o valoare însemnată. La toată întemplantarea înșe, dac' ar fi să alegem între doi învățători de felul acesta, am preferi pe cel din urmă. Să poate înșe vedea, că și în educațiune are valoare principiul *călii de mijloc*, care e cea de aur.

Un învățător bun va face teorie cu elevii sîi, dar' pe aceea o va încopcia numai decît de pracsă, de un exemplu, pentru-că e sciut că vorba mișcă, dar' exemplele atrag. Ear' fiindcă educațiunea are un scop foarte înalt: să facă din fiecare om un om nobil, bun, moral; învățătorul să pună atât teoria cât și pracsă în serviciul ajungerii acestui scop. El se-'i vorbească elevului în teorie despre atari lucruri, despre cari scie că dînsul are oarecari cunoștințe. De exemplu, dacă un biet cerșitor a intrat în școală, și el 'i-a dat un ban, învățătorul va face un lucru foarte înțelept, dacă după finirea temei din ștudiul cu care se ocupa, va lua ceva din religiune, și vorbind în teorie despre facerea de bine, despre ajutorarea

celor săraci, va împreuna teoria cu cazul viu și proaspăt, pe care elevii l'au văzut. Ar fi aceasta cu mult mai edificător pentru școlari, decât atunci, când după eșirea săracului, închizând ușa în urma lui, s'ar pune să deslege o temă de comput.

Învățătorul va spune în teorie că ce e bine și ce e rău, apoi va întreba pe școlarii săi: „Ce credeți voi, cum era mai bine, așa că am ajutat noi pe săracul ce a intrat la noi, ori dacă îl loveam cu linealul și-l împingeam de spate pe ușă afară?”

Elevii în urma celor văzute și în urma explicațiilor ce au premers întrebării, sigur că nu vor răspunde pentru felul din urmă, ci pentru cel dintâi. Ear' pe calea aceasta noi îl aducem pe băiat acolo, că el prin gândirea lui proprie să afle ce e bine și ce e rău, îl facem să umble pe picioarele sale proprii, edificându-i în felul acesta conștiința lui morală și întărindu-i judecata.

Dacă învățătorul vede, că elevii au dat răspuns nimerit, mulțumitor, e semn, că truda sa n'a fost zădarnică, școlarii sânt porniți pe calea cea bună.

Învățătorul să lucreze într'acolo, ca în elevi să se desvolte de sine simțeminte nobile, adecă așa, ca ei să se nisuiască a face binele și a încungiura răul numai pentru-că cel dintâi le place și cel din urmă îi îngrețosează; căci numai aceasta este adevărată *virtute*.

La cas însă că aceasta nu 'i-ar prea succede, învățătorul va trebui ca teoria de a face bine, să o illustreze și cu exemple palpabile, adecă lăudând pe acei, cari fac bine, cu scopul ca să prindă și ceialalți dragoste spre aceasta.

La astfel de laude însă învățătorul să fie cu mare băgare de samă, adecă să nu laude pe vr'un elev, fără ca acela să fi meritat pe deplin lauda, ci numai pe cari în chip vădit s'au făcut vrednici de dânsa, așa că tuturor băeților să le pară foarte justă această laudă. Prin aceasta va stîrni în elevi dorul de emulațiune, — ear' de va lăuda pe nedrept, ar putea introduce tocmai la ce nu s'a gândit, adecă corupțiune între școlarii săi.

Să înțelege de sine, că însuși învățătorul are să fie întru toate model elevilor sei, să nu teorizeze în un chip și în pracsă să facă el însuși cu totul contrarul. Căci să ne închipuim spre

pildă un învățător atât de fără tact, că intrându-și cerșitorul în școală tocmai pe când el propune în teorie despre ajutoarea săracilor: el să-l arunce pe ușă afară! Ce pildă o să iee elevii dela acest învățător? Ei vor vedea că vorbele dascălului lor sânt numai vorbe goale, pe care nu se cuvine să pună ei nici un preț, pentrucă el însuși nu pune, că el însuși nu face precum învață.

Când apoi elevii vor sci judeca ce e bine și ce e rău, învățătorul va putea pune înaintea lor și exemple rele din viață, dându-le drept substrat de judecată, cu scopul ca elevii înșiși să se scârbească de ele și să le desaproabe.

Dar' să nu uităm nici de rău.

Să nu uităm că se poate întâmpla ca învățătorul să fi făcut bune impresii asupra elevilor, și să-i fi făcut să iubească binele și să urască răul, ear' întorși acasă, elevii, în mijlocul unor familii immorale, corupte: acelea să dărime tot bunul ce învățătorul îl desvoltase în ei în școală, *adecă ce edificase școala, ruinează familia*. În cazul acesta el nu va putea da înainte, de să va mărgini a lucra numai între păreții școalei sale, ci mintea lui i va dicta, ca să cerce a lumina și pe părinții copiilor asupra influinței stricăcioase, ce pildele rele o fac asupra copiilor tineri, și dacă nu-i va putea abate dela calea rea pe ei înșiși, va insista ca părinții să ferească cel puțin pe copiii lor de vederea relelor, ca așa lucrarea învățătorului să poată da înainte.

Din toate acestea ese la lumină, că influința esemplilor poate avea urmări foarte bune pentru tinerime, dar' și foarte stricăcioase.

Un învățător, care vrea să fie adevărată lumină a poporului său, să umble dar' de a împreuna lucrurile de așa, ca teoria lui să fie totdeauna sprijinită de o pracsă bună și întăritoare, și pe calea aceasta el va putea să dea poporului, în serviciul căruia s'a pus, nisce membri foarte folositori, și cari și lui îi vor fi la timp folositori.

Codrul și noi

de

Eliseiu Mezei-Câmpean,

cl. c. II.

Lu te 'ncumetri codrule,
Ca să-ți scuturi frunzele,
Frunzele podoabele,
Și când iarna-i coperit
Capul tău de nea, și-albit,
De te scutură un vânt
Cade-ți albul pe pământ;
Primăvara ear' te-areți
Lumii tinăr și sumeț! . . .
Dar' la noi dac'a sosit
Iarna vieții, pěr albit:
Îl putem tot scutura,
Că mai mult nu-l vom schimba! . . .

MODESTIA

de

Mihail Candrea,

cl. c. II.

el-ce numai puțină străduință 'și-a dat de a cunoaște pe oameni, va trebui să știe, că în societatea omenască se află mulți, cari iubindu-se pe sine, în iubirea lor le place să-și atribue adese-ori însușiri pe cari de fapt nu le posed, ori apoi numai într'o măsură de tot mică, disparentă.

Lucrul acesta pe cale psihologică își are și el esplicarea sa, și îl înțelegem dacă ne dăm sama, că omul când e *preocupat*, nici-odată nu poate judeca destul de drept, și că atunci când despre sine însuși vorbește, el mai întotdeauna e preocupat, cu vederea întunecată de egoism, de propriul amor. Ear' acest propriu amor nu-l lasă să dea adevărul de tot limpede la iveală, nu-l lasă să recunoască că își are și el părțile sale slabe, ori chiar de tot rele.

Și noi, — fiind aceasta o slăbiciune a însăși firii omenesci, pe care nu ne stă în putere să o stîrpim, să o desrădăcinăm și a cărei desrădăcinare încă e întrebare de ar fi ori nu de vr'un mare folos omenimii, — mai că nu avem dreptul să osândim pe cei-ce își copăr mult-puțin părțile lor slabe, în mod negativ; avem însă dreptul și chiar datorința de a osândi pe toți acei oameni, cari în gură mare își atribue loruși în mod pozitiv, însușiri și calități bune, pe cari nici pe departe nu le au! Pentru-că acest lucru este ne-omenie, ne-modestie, și pentru-că acest lucru din ori-ce punct de vedere privit, este de condamnat.

Noi vom încerca în cele de mai jos, să arătăm în ce chip este aprețiată modestia de sfânta scriptură, de religiuine,

precum apoi și de omenimea însași, de marea obște a muritorilor, și dovedindu-i nestimatul ei preț pe basa acelor aprețiări, vom crede dovedită de sine și deșertăciunea și răutăatea însușirii opuse ei, a nemodestiei. Să ne punem întâi pe terenul religiunii, să consultăm sfințele scrieri.

În timpul când Isus învăța pe pământ, ne spune evangelistul Mateiu, că a chemat la sine pe un prunc și punându-l în mijlocul celor din jurul său le-a zis lor: „Ori-cine se va zmeri pe sine ca pruncul acesta, acela este mare întru împărăția cerurilor.“ (Mateiu 18. 2—4.)

Va înțelege, socot, fiecare, că Christos prin cuvintele de mai sus a îndemnat pe ascultătorii săi de-a dreptul la aceea ce se numește în limbajul nostru „modestie“, ear' cu terminul din cărțile sfinte: „zmerenie“.

Căci este modestia o însușire de mare preț pentru fiecare om, ea este o podoabă a sufletului, podoabă care prețuesce adese-ori singură mai mult și e mai strălucitoare, decât toate celelalte însușiri, calități, puteri ale minții, la un loc socotite. Și sunt nenumărate binefacerile și momentele de fericire ce isvoresc din această însușire, din modestie, pentru cel-ce se împodobesce cu dânsa, precum și pentru cei dinprejurul lui.

Pentru aceea la alt loc, tot Mântuitor Isus a zis: „Cel-ce vrea să fie mai mare, să se facă pe sine slugă tuturor“ — cuvinte dumnezeesci, cari și ele la același lucru îndeamnă, la modestie pentru a putea ajunge departe.

Dar' și înainte de pogorirea Fiului lui D-zeu pe pământ, oamenii inspirați de D-zeire, sfinții părinți ai testamentului vechiu, îndemneau omenimea spre a se împodobi cu această podoabă, a urma drumul ei. Astfel Înteleptul Sirach zice: „Cu cât ești mai mare, cu atât mai mult te zmerește, și înaintea Domnului vei afla har“ (Sirah 3. 18.) Și în multe-multe alte locuri în sfânta scriptură a vechiului și noului testament, aflăm astfel de îndemnuri.

Că sunt bune și înțelepte aceste sfaturi, nu e lipsă să o mai accentuez eu, autoritatea D-zeească a celor cari ni-le-au dat, le ridică destul de sus, și le spriginesce din de ajuns, rămânându-ne noauă numai să zicem: Ferice de cel-ce le-a înțeles și le-a putut urma întocmai!

Eată dară în ce chip este judecată însușirea de care vorbim, de cărțile sfinte, de fiul lui D-zeu și sfinții părinți, de

religiune. Să vedem acum care sînt părerile lumii, a oamenilor din ea, a profanilor, — despre modestie.

N'avem decît să aruncăm o privire în jur de noi, asupra unei astfel de naturi fericite, asupra unui om care nu își închipue despre sine mai mult ca ce de fapt e, uneori chiar mai puțin, și vom vedea, că acela e pururea blînd, așezat, necertăreț, nepretențios, mulțumit cu sine însuși, și vom băga de samă, că pe un atare om toți cunoscuții, toți cei din jurul său îl au deosebit de drag, e bine-văzut, iubit și cinstit de toată lumea, — și ce altceva rogu-vă, să dorim noi ca să putem fi fericiți?

El, modestul nepretențiosul iubit de toți, de a fost încercat de soarte cu o durere, toți îl mîngăe, de l'a ajuns o lipsă oarecare, toți bucuroși îl ajută. Și astfel fiind, el adesea este în însăși vremea necazului său, vîzînd cum cei din jur îi întind cu compătimire din dragă inimă mîna de ajutor, mai fericit de zeci de ori ca cel-ce relativ nu simte lipsă, dar' care ne-modest fiind nu se mulțumesc cu ce are, ci tot mai mult doresc, și dorința aceasta îl chină, îl mistue, îl face nefericit!

Poporul nostru românesc, are un prea frumos și mai presus de toate adevărat proverb, care judecă și el în această materie. Zice anume, Românul: „Mielul blînd sugă la două oi, cel neastîmpărat nici la una“, — și mult e zis în acest proverb, și multă înțelepciune se cuprinde întrînsul! Aș putea cita cazuri concrete destule din însăși viața și pățania unor membri ai chiar statului preoțesc, dacă ar fi lipsă, dar' le cred de prisos.

„Vocea poporului e vocea lui D-zeu“, și vocea poporului referitoare la unele întîmplări ale vieții și la purtarea omenilor, definită în chip de judecăți, de sentințe, de proverbe, simple de tot la înfățișare și adeseori foarte laconice, — este cu adevărat vocea lui Dzeu: adevăr pur, întemeiat și cristalizat pe baza unei foarte lungi experiențe! Așa și în proverbul de mai sus.

Ar rămînea să aduc vr'un exemplu. Voiu aduce, deși simt că fiecare îl cunoaște, fiecare îl va fi observat. E vorbă de doi oameni, ambii de poziție mai înaltă socială; unul dintre ei democrat, iubitor de popor, și care unde numai 'i-să dă prilej, își manifestă iubirea sa față de dînsul cu cuvîntul și cu fapta; al doilea aristocrat, înfumurat, desprețuitor de popor,

neținându-l vrednic a să atinge de el, decum să-l mai și iubească! Mai e lipsă să spun că cel dintâiu „va afla har înaintea Domnului“, a poporului, tocmai fiindcă în modestia s'a scie să se coboară la acesta, să și-l câștige, și că poporul pururea recunoscător, în schimb îl va iubi și el, îi va urma lui întru toate, îl va sprigini și-l va purta pe umeri, ear' pe cel din urmă îl va huidui, îl va desprețui și el, și la cel mai apropiat și bun privilegiu, va cerca să-și răsbune, să-l răstoarne, se-l facă imposibil?

Contrarul dela modestie trage după sine, că omul să fie pretențios, nemulțumit cu ceea-ce e și cu ce are, ear' față de aceștia lumea își are iarăși stabilită judecata sa, tot în formă de sentință, de proverb, și o aplică la dênșii, anume că: „cel-ce nu să mulțumescce cu puțin, nu e vrednic de mult!..“ și s'a dovedit acest lucru a fi foarte adevărat în prea multe ca-suri și față de prea mulți muritori. Așa să întâmplă în general, acesta e sentimentul obșteșc al lumii, — abateri firește sânt dela toată regula.

Nici-cum însă n'am putea socoti, n'am putea grupa și potrivi elementele de judecată, ca să ajungem la o concluzie în defavorul modestiei, ci numai pentru ea. Căci precum vedem, judecată ea din punct de vedere al religiunii, ori din punct de vedere al lumii, al muritorilor și greșitorilor oameni, modestia apare ca o însușire de mare preț, care îmbracă în lumină și îl încungiură cu dragoste pe cel-ce o posede.

Modestul muncesce cu dragă inimă și cu consciențiositate în brazda lui, fără zgomot, fără larmă, și întâmplarea, împrejurările, pot aduce cu sine ca să rămână el îndelungă vreme nebăgat în samă, nesocotit, disprețuit chiar. Dar' D-zeu nu lasă ca munca cinstită, consciențiositatea și onestitatea omului să rămână pururea de rîs și de hulă, ci dacă nu azi, mâne, dacă nu mâne, poimâne, ea ese la lumină, și el, muncitorul modest, va câștiga stima și încrederea celor buni din jurul său, și ei îl vor prețui și îl vor înalța, lăsând să se plinească cuvântul scripturilor: „Slugă bună și credincioasă, peste puțin ai fost pus, peste multe te voiu pune!..“

Evident dar', că modestia pe lângă frumșeța ei, mai e și de mare folos omului, îl poate ridica foarte sus: nemodestia chiar din potrivă.

Morala creștinească se străduiește în deosebi, și e una dintre problemele ei cele mai însemnate pe care are să le rezolve: a răspândi între oameni și a înrădăcina în inimile lor sentimentul prețios modestia, zmerenia. Nemodestia nu numai că e urită, dar mai e și foarte periculoasă, ne poate aduce mari pagube.

Nu este om care se nu aibă în lăuntru său pe acel drept și dumnezeesc judecător pe care îl numim noi „conștiință“. Acest judecător nu poate fi înduplecat spre spriginirea a nimic ce e rău, păcătos, și nu e de crezut, că această schintee dumnezească se îndemne pe cineva, să-și șoptească a fi nemodest, a se lăuda pe nedrept și cu ce nu are, ci numai ca modest să fie, în aceasta stând frumseța adevărată a omului. Păcatul nostru însă, că vocile aplicărilor spre rău, vocile scăderilor firii noastre, de regulă răsună atât de puternic în noi, cât printre ele abia-abia de mai auzim încet șoptele dumnezeescii voci a conștiinței.

Fericit însă omul care între toate împrejurările și în toate momentele vieții sale scie asculta de glasul conștiinței, de mulți pași greșiți ferit va fi dânsul, și indestulată viață va trăi, și un astfel de om negreșit că nu va fi lipsit nici de podoaba sufletelor, de modestie, spre care ne îndeamnă sfintele scripturi zicându-ne: „Cu cât ești mai mare, cu atât mai mult te zmeresce și naintea Domnului vei afla har“, — nu va fi lipsit de acea însușire admirabilă, care îmbracă pe om în o deosebit de plăcută lumină și îl încungiură cu dragostea celor dinpregiurul său!..

Aș vrea să fii

de

George Perian,

ped. c. I.

Aș vrea să fii, copilă,
Boboc de trandafir,
Și eu în jur de tine
Îngănător zefir;

În dulcile-ți parfumuri
M'aș desfăta mereu,
Și n'ar fi 'n lume nimeni
Ferice precât eu! . . .

Și-aș vrea să fii, pe mare,
Gondolă, draga mea,
Eu vânt ușor m'aș face
Și 'ncet te-aș legăna,

Și te-aș purta pe brațe
Pe luciul 'ntins al mării,
Și-am fi așa ferice
În cald amurgul serii . . .

SENTINȚE

incurse în urma Apelului Societății, dela foști membri
de-ai ei în primul pătrar de veac, drept colaborare la
acest „Almanach.“

Notă: Numele cules mărunt la sfârșitul sentințelor arată autorul din care sunt scoase. Cele fără citat și fără semnele citării, sânt compoziții ale trimițătorilor. Cifra dela stânga, sub sentință, arată anul în care trimițătorul a absolvat studiile sale seminareale.

— În înțelesul apelului Societății au colaborat și unii venerabili membri ai statului nostru preoțesc, cari au absolvat cursul înainte de existența Societății însași. Astfel sentințele venite dela fostii membri sânt încep numai dela anul 1868 încolo.

De iubim unul pre altul, Dumnezeu întru noi petrece și dragostea lui desevârșit este între noi. Dintru aceasta cunoascem că petrecem întru Domnul și El întru noi

Ioan c. 4, v. 12, 13.

1837.

Mihail Căndrea,
preot, Neagra.

*

Cela-ce va face și va învăța, acela mare se va chema întru împărăția cerurilor. Mateiu 5. 11.

1838.

Nicolau Frațeșiu,
preot, Sâmpetru.

*

Dragostea, Credința și Nădejdea bună,
Trei flori împletite întru o cunună,
Pe pământ duc omul cătră norocire,
În cer, la eternă, sfânta fericire . . .

1844.

George Ucenescu,
prof. de musică bis., Brașov.

*

Magna pars vitae elabitur hominibus **nihil** agentibus;
major hominibus **aliud** agentibus; maxima hominibus **male**
agentibus. Seneca.

1845.

Ioan Hannia,
director sem., Sibiu.

*

Vîitorul unei națiuni razimă pe cei tineri. Numai o tinerime bine educată poate garanta viitorul unei națiuni. O tinerime bine educată e aceea, care are de basă religiozitatea și moralitatea.

1848.

Nicolae Popea,
episcop, Caransebeș.

*

Din părinți buni se ridică familii distinse, ear' prin preoți distinși: popoare și națiuni alese!...

1850.

Ioan Meșian,
episcop, Arad.

*

Știința Doftorului înalță capul lui. — Domnul a zidit din pământ leacurile, și omul înțelept nu se va scârbi de ele. — Fiiiule, în boala ta nu fi nebăgător de samă, ci te roagă Domnului, și El te va mântui pre tine. Is. Sirah c. 38, v. 3, 4, 9.

1854.

P. I. Craiuan,
preot, Hălchiu.

*

Credința fără fapte moartă este! Iisus.

1855.

Teodor Pulca,
preot, Crișii.

*

Din școala vieții.

De roauă picătura vezi cum lucește 'n soare!

El la un strop de apă dă astfel de splendoare,

De joacă fețe-fețe: safir, smaragd, rubin,

Mai mândre, zău, nu poartă regina l'al său sin.

Și tu în ori ce stare, prin inimă curată

Vei străluci ca roaua de soare sărutată!...

1857.

Zaharia Boiu,
asesor consist., Sibiu.

*

Fericiți acei domni, cărora țerile lor le slugesc din dragoste, nu de frică, că frica face uriciune și uriciunea cât de târziu isbucnesce. M. Costin.

1857.

Dumitru Chirca,
învățător, Seliște.

*

Dreptatea este noțiune egală cu cele mai sublime idealuri etice. Înainte de a descinde între oameni, plini de cele mai dulci speranțe caută la dânsa toți cei buni, și plini de fiori toți cei răi. Ajunsă între oameni, de multe ori devine desprețuită, obiect de batjocură chiar, uneori pretext binevenit de a jertfi pasiunilor milioane de oameni. Reprezentanții ei fruntași, adevărați, se sfârșesc mai ales clevețiți, persecutați, exilați, întemnițați, arși pe rug, bând venin; ear' divinul ei propagator a luat moarte răstignit pe cruce pentru dânsa! . . .

1859.

Nicolau Cristea,
asesor consistorial, Sibiiu.

*

Cu adevărat nenorocit părintele, care a ajuns să se uite în mormântul fiului său iubit . . .

1860.

Ioan Moța,
preot, Nojag.

*

Lucrând în concordie, cultivând știința și morală, Societatea „**Andrieu Șaguna**“ va prospera și va înflori, devenind tot mai mult și mai mult vrednică de gloriosul nume ce 'și l'a luat! . . .

1860.

Demetriu Cunțanu,
prof. sem., Sibiiu.

*

Cununa bătrânilor sânt fii lor, și fala filor: părinții lor.
Solomon 17, 6.

1860.

Leontin Pușcariu,
preot, Sohodol.

*

Fericit acela, carele îngrijesce nu numai a ceti și a asculta cuvântul lui Dumnezeu, ci și cu fapta a'l împlini pe dânsul . . . *Luca 11, 27.*

1862.

Vasilie Curia,
inv., Rodbav.

*

De faclă și flamură noi cu toții să 'ngrijim,
Pentru ele ori-și-când tot al nostru să jertfim!

1867.

Teodor Pop,
preot, Bucurdea-Vinoasă.

*

Încingeți-vă, și vă faceți fii tari, și fiți gata pe dimineață, ca să dați războiul asupra neamurilor acestora, care s'au adunat împotriva noastră, ca să ne peardă pe noi și sfințele noastre . . . Macaveiu C. I. 3, 58.

1867.

Ilariu Plotogea,
preot, Tohanul-nou.

*

Andrei, întâi chemat alui Christos,
Ne-ai fost trimis din îndurarea Sa.
De mult ai fost dorit de-un neam întreg,
Românii ardeleni s'-'i ridici **Tu!**
Eliberați și ajunși la bun liman,
Iubesc și adoară 'n veci pe **Șaguna!**

1868.

Romul de Crainic,
protopresbiter, Dobra.

*

Duceți-vă, și stând grăiți în biserică poporului toate cuvintele vieții acesteia: Faptele Apostolilor 5, 20.

1868.

Nicolau Mureșan,
preot, Baica.

BCU Cluj / Central University Library

Luptă bună am luptat, curgerea am plinit, credința am păzit . . . Timoteu, 4, 6.

1868.

Stefan Dragomir,
înv., Satulung.

*

Precum albina asiduă în timpul verii zboară cu neastemper și stringe cu sirguintă miere pentru iarna cea grea: așa junele înțelept aleargă și culege în fasa tinereței cunoștințe necesare pentru viața sa.

1869.

Ioan Ghibu,
prof. sem., Sibiiu.

*

Mărire dela oameni nu iau! Ev. Ioan 5, 41.

1869.

Nicolau Doctor,
preot, Hașfaleu.

*

Aveți trebuință de răbdare, ca plinind voința lui Dumnezeu, să căpătați cele făgăduite . . . Ebrei 10, 36.

1869.

Toma Neamțu,
înv., Dobra.

*

Din toate părțile pătimim necaz, dar' nu ne înfricoșăm; sântem în nedumerire, dar' nu desnădăjduim; sântem prigo-niți, dar' nu suntem părăsiți; suntem apăsați, dar' nu vom perî! . . . II. Corinteni, 4, 8.

1869.

Nicolau Găroiu,
cler. abs., avocat, Zernești.

*

Conștiința datoriei împlinite răsplătesce cu prisos jertfele datorite abnegațiunii și iubirii de neam; ea este pavăza ne-vinovăției, limanul vredniciei asuprite, și aproape singura mângăere în luptele pentru binele obștesc.

1870.

Demetriu Comșa,
profesor seminarial, Sibiu.

*

Națiunea cea luminată zboară către pământul făgădu-inței, unde curge lapte și miere, ear' cea întunecată rămâne îndărăt, rătăcind și căzând pe cale . . . Șaguna.

1870.

Dimitrie Moldovan,
protopresbiter, Sighișoara.

*

Aduceți-vă aminte de faptele străbunilor vostri pomenin-du-'i pe dênșii; întăriți-vă cu duhul, ca și voi înșivă să vă faceți măriți întru pomenirea urmașilor vostri. Cartea Macaveilor.

1870.

Ioan Petru,
capelan, Ibănești.

*

Tot cel-ce poartă grijă, are de prisosit, ear' cel desmierdat și nepurtător de grijă, întru săracie va fi. Pildele lui Solomon.

1871.

Elie Popoviciu,
preot, Sebeșul-vechiu.

*

Lumea trece și poftele ei, eară cel-ce face voia lui Dumnezeu, rămâne în veci! Ioan I. 2, 17.

1871.

Ioachim Cerbicean,
preot, Nucșoara.

*

Preotului . . .

În mâna ta e soartea poporului pios,
Condu-l numai în toate pe urma lui Christos;
Și fă-ți ție altarul un fort nebiruit,
În fața răutății ce lumea-a coplesit . . .

1871.

Iosif Comănescu,
preot, Codlea.

*

Nu te teme de cele-ce ai a suferi; eacă diavolul aruncă
pre unii dintre voi în închisoare, ca se vă cerce, și ve-ți avea
strâmtoare . . .; fii credincios până la moarte și-ți voi da
ție cununa vieții“. Apocalips, II, 10.

1871.

Ioan A. Bena,
preot, Pianul-de-jos.

*

E foarte ușor se ai un copil, dar' e foarte greu să-l
crești! X.

1871.

Ioan Dan,
preot, Zernești.

Voesti să-ți afli sigură fericire în căsătorie? Ia-ți o
soție pe plăcere, modestă mai presus de toate, și cu moravuri
bune, fără a căuta la rang și avere!

1871.

Nicolau Motora,
preot, Trâmboeale.

*

Ai, dai, n'ai! . . . Proverb român.
1872.

Teodor Dușa,
învățător, Petroșeni.

*

La copaciul bătrân toți aleargă să tae crengi! Proverb rom.
1872.

Petru Hancheșiu,
preot, Glod.

*

Amar de găina care crește pui de rață lângă lac. X.
1872.

Augustin Cosma,
preot, în Mikouifalu.

*

„Fiiiule Septimiu! Un scop se ai în toată viața ta: a face bine fără a aștepta răsplată! Faptele bune sînt coroana nevestejită a omului“ . . .

1872.

N. Petra-Petrescu,
cl. abs., funcționar, Brașov.

*

Cel-ce lucrînd în viață se subtrage dela lupta pentru drepturile poporului din care face parte, acela pécătuesce contra moralității, basa demnității omenesci!

1872.

Dimitrie Coltofean,
protopresbiter, Treiscaune.

*

Eu ca o viță am odrăslit, dar' și florile mele sînt rodul măririi și al avuției. Iisus fiul lui Sirah.

1872.

Mihaiu Brătean,
preot, Potoc.

*

Școala pentru copii trebuie să fie biserică; biserica pentru bătrîni trebuie să fie școală. Vai de școala în care învățătorul nu scie să fie preot, și vai de biserica în care preotul nu scie să fie învățător.

1873.

Simeon Popescu,
protopresbiter, prof., București (Rom.)

*

„Spiritele mari crează,
Cele mici decopiază“.

1873.

Ioachim Muntean,
preot, Gura-rîului.

*

Mere de aur în pانیere de argint,
E o vorbă zisă la timp cuvenit. Pilde 25, 11.

1873.

Daniil Constantinescu,
preot, Ioănești.

*

Nimic nu detrage din autoritatea clerului, ca venalitatea, pentru că îl abate dela adevăr și dreptate.

1873.

Constantin Dimian,
preot, Brețcu.

*

Părinte sfinte, păzeste-'i pe ei întru numele Tău, pe care 'i-ai dat mie, ca să fie una . . . Ioan 17, 11.

1873.

Paul Roșca,
protopresbiter, Fizeș-Sânpetru.

*

Omul născut din muere are puține zile, dar' multe necazuri. Răsare ca o floare și se tae, și fugă ca umbra și nu rămâne . . . Iov, 14, 1.

1873.

Auram Stanca,
preot, Petroseni.

*

„În nevoie să probează pretinul, și în ispite sufletul“ . . .

1874.

Ioan Brotea,
preot, Mateiaș.

*

Dacă faci bine cui-va, fă-'l îndată, căci ajutorul grabnic are un preț îndoit. În bunăvoința întârziată nu este nici o bucurie . . .

1874.

Ambrosiu Mușă,
preot, Humiedoara.

*

Precum zilele de primăvară sunt impulsul vegetațiunii, așa și etatea tinereței, impulsul omului spre fapte; și iarăși, precum furtuna amenință roada câmpului, așa bătrânețele viața omului.

1874.

Ioan Bârsan,
preot, Egerszeg.

*

Întru răbdarea voastră veți agonisi sufletele voastre. Luca 21, 19.

1874.

M. Marcu,
preot, Poplaca.

*

Națiunile, cari nu știu se aibă cult pentru cei cari au muncit pentru ele, nu sunt națiuni viabile. V. A. Ureche.

1874.

Pavel Beșa,
preot-catechet și învă., Borgo-Prund.

*

Pe cât timp tinerii și bătrânii unui popor sînt gata a suferi totul pentru eliptarea drepturilor lui, se nu se teamă că va peri!

1875.

Ioan German,
înv., Brad.

*

Nimic mare în lume n'a prins rădăcină fără se fie avut martiri. Dacă apostolii lui Christos judecau că nu era, oportun a se espune la tortură, omenimea ar fi idololatră până astăzi. B. P. Hajdău.

1875.

Petru Gabor,
preot, Certeșul-superior.

*

Opera cea mai folositoare, cea mai sfântă, cea mai creștină, cea mai patriotică, ce-și poate propune cineva astăzi, este: Instrucțiunea și educațiunea poporului. C. Esarcu.

1875.

Constantin Cothișel,
preot, Certege.

*

Mintea e o peatră scumpă, care numai atunci scilipesce în toată mândria ei, dacă e însoțită de modestie!

1875.

Vasile Andreiu,
preot, Corueni.

*

„Nu te sfi a grăi pururea adevărul, măcar că e urîcios și naște invidiă!”

1875.

Teodor Burzu,
preot, Scărișoara.

*

„Mulțămita lumii e nerecunoștința!”

1876.

I. Fodorean,
preot, Păucea.

*

Deși sînt cu trupul departe, dară cu duhul împreună cu voi sînt, bucurându-mă vîzînd rînduiala voastră

Pavel, Coloseni, 2, 5.

1876.

Ioan Perian,
preot, Criscior.

*

La anul 1876 scriam în „Musa“ :

„De-aș putea să usc, ca Magdalena,
„Cu părul meu picioru-’ți ostenit,
„De-aș putea să șterg, c’o sărutare
„O lacrimă din ochiu-’ți mult iubit“....

Eram pe atunci mire însuflețit al bisericei, și mire amoros al miresei mele, de aceea îmi cântam amorul cu motive teologice: Azi nu mai sînt tinăr, și din cele două amoruri am rămas numai cu cel dintâiu, neperitor, celalalt ca o haină s’a învechit și ca umbra a trecut!..

1876.

Nicolau Măneguțiu,
protopresbiter, Murăș-Oșorhei.

*

Iată acum ce e bun și ce e frumos, fără numai a locui frații împreună. David, psalm 152.

1877.

George Nicola,
învățător, Albac.

*

Aceasta este porunca mea, ca să vă iubiți unul pre altul precum eu v’am iubit pre voi. Ioan 15, 12.

1877.

Nicolau Andrei,
preot, Castău.

*

Conducător credincios oilor incredințate mie și stêlp neclătit națiunii mele.

1877.

Leon Popescu,
preot, Deda.

*

Judecătoriile sînt ca tufa de mărăcine, unde oile aleargă de frica lupilor, dar’ de unde nu pot eși fără a li-se smulge lâna de pe spinare!... Proverb român.

1877.

Ioan Nicola,
preot, în Albac-Arada.

*

Sciința și înțelepciunea nu în scaunele trufase și înalte, ci în capetele plecate și învățate locuiesc. D. Cantemir.

1877.

Nicolau Pană,
înv., Zernești.

*

Luminată și nevestejită este înțelepciunea, și lesne se vede de cei ce o iubesc și se află de cei ce o caută. Solomon 6, 12.
1877.

Ioan Strevoiu,
diacon, Zernești.

*

Netrebnice ați făcut sfaturile mele și n'ați băgat seamă de certările mele, pentru aceasta mă voi bucura când vă va veni voaue pierderea". Pildele lui Solomon.
1877.

Ioan Curta,
preot, Bundorf.

*

Ce vedem în astă lume,
Toate sunt deșertăciune.
Un lucru-'i folositor
De suflet mângăitor,
Și-'i virtute, așa zic eu:
A slugi lui Dumnezeu!

1878.

Zacheiu I. Sasu,
preot, Blăjel.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*

Nu lăuda pe omul care își plătesce la timp datoriile,
ci pe acela care nu le face!
1878.

George Scrob,
preot în Secătura.

*

Dascălul e și el Rege
Printre regii domnitori,
Cu-al său sceptru el proteje
Pe poporul viitor.
1878.

Nici o armă nu e 'n stare
Ca să 'nfrângă sceptrul lui,
Alfabetul e mai tare
Ca spada ostașului...

Ioan Dariu,
învățător, Brașov.

*

Mamele cari în cei ântâi cinci ani își cresc bine pe copii lor: întemeiază țeri și cetăți! Jean Paul.
1879.

Laurențiu Cutean,
preot în Oarda-de-jos.

*

Regele dărege treburile lumii, preoții pe cele sufletesci.
Nu condamna **clerul** când afli vre-un preot nedemn. Nu
trebuie condamnată **instituțiunea** ci **persoana!** Iuda a fost
un vînzător, dar' pentru aceea nu condamnăm instituțiunea
apostolică! *Morala creștinească.*

1879.

Dionisiu Nistor,
preot, Arpatak.

*

Adesea se citează cuvintele Bibliei: Nu vă încredeți în
preoți, și se uită sfîrșitul frasei: pentru că sînt oameni...
Carmen Sylva.

1879.

Iosif Aron,
învățător, Brașov.

*

Viata noastră e o mare,
Și corpul nostru e un vas,
Ear' sufletul cu îngâmfare
Vrea să-l conducă pas de pas.
Dar' vine soartea pre nesimțite
Vâslaș dibaciu și iscusit,
Răstoarnă vasul... vise-aurite,
Și 'n toate omul e amăgit.

1879.

Ioan S. Punteanu,
paroch, Vîngard.

*

Oamenii fac societatea, dar' societatea face pe omul.
1880.

Alexandru Vlad,
cler. abs., înv., Banpotoc.

*

Mergi pe calea dreaptă a datorințelor, a ordinei, a
iubirei, — și nu băga în samă nici judecata amicului, nici
pe a inamicului! *Lavater.*

1880.

Ioan Matora,
preot, Cămpeni.

*

Nu te cugeta a fi mai bun decât alții, ca nu cum-va
se fi considerat de mai jos înaintea lui Dumnezeu, cel ce știe
ce este în om. *Toma a Kempis.*

1880.

Nicolau Cristea,
paroch, Valea-Bulzului.

*

*Nu 'ți-e năcaz că te izbește un armăsar,
Ci că te trânteste un măgar!* Proverb român.

1880.

Ioan Giurgiuca,
preot, Deviciorii-mari.

*

*Omul atâta trăește cât lucrează; și și atunci numai
atâta, cât a lucrat pentru binele obșteșc. Deacă „a fi“ în-
semnează a munci, atunci rogu-Vă, spuneți-mi ce însemnează
„a nu fi“?*

1881.

George Candrea,
în Strassburg, Alsația.

*

*Lumea fără morala creștină e un câmp de luptă pe
care se întemplă numai un spăimântător măcel și groază.*

1881.

Romul Furdii,
protopresbiter, Câmpeni.

*

*Tineri plecați-vă bătrânilor și toți unul cătră altul vă
plecați, Dumnezeu stă împotriva măreților, eară smeriților le
dă mila sa...*

1881.

Zacharie Lupu,
preot, G.-Hodac.

*

*Rugăciunea e atât de dulce. În ori-ce suferință se află
omul, ea îi dă speranță, putere, curaj și mângăere. Rugă-
ciunea și lacrimile sânt medicina cea mai alinătoare pentru
o inimă sdrobotită, pentru un suflet nemângăiat...*

1881.

Adam Groza,
preot, Coșteiu-mare (Bănat).

*

*Căile celor-ce șed fără de lucru sânt așternute cu spini,
eară a celor muncitori sânt netede.* Pildele lui Solomon.

1881.

Alexandru Dogariu,
preot, Herman.

*

*Dintru aceeași gură ese binecuvântarea și blestemul. Nu
frați mei aceasta să fie! Au doară isvorul din aceeași vână
isvorește dulce și amar?* Iacob 3, 10.

1881.

Ioan Moșoiu,
preot, Simon.

*

În aceasta se cuprinde superioritatea omului se-și supună
voința totdeauna rațiunii, deși are „voința liberă“.

1882.

George Oprea,
preot, Humedoara.

*

Cultivați știința ce o a-ți primit, căci celui ce are i-se
va mai da, ear' celui ce n'are, și aceea ce i-se pare că are,
se va lua dela dânsul!

1882.

Ioan Berescu,
învățător, Făgăraș.

La adresa unor ...

*

„*Omnia si perdas, animam servare memento!*“

1883.

Victor Tordășianu,
oficial esactor. consistorial, Sibiu.

*

„*Viața omenească e ca o poveste-comică cu sfârșit tragic.*“

1883.

Ioan Orban,
preot, Borgosuseni.

*

Dumnezeu dragoste este, și cel-ce petrece în dragoste,
în Dumnezeu petrece, și Dumnezeu întru dânsul. I carte so-
bornicească a s. Ap. și Ev. Ioan c. IV v. 16.

1883.

Dimitrie Tătar,
preot, Sudriaș-Jupani.

*

Națiunile se ridică sau decad, după-cum vor fi în stare
se-și stabilească un sistem de cultură în conformitate cu ap-
titudinile lor firești, și străbătut de acele principii înalte, de
cari se condiționează adevăratul progres către idealul perfec-
țiunii omenești. Câtă vreme o națiune îmbracă un vestmânt
cultural străin și nu contribuie cu nimic la realizarea scopu-
rilor sublime ale omenimei, nu poate conta la o existență du-
răveră, ear' pentru omenime devine o povară, de care va
căuta să se elibereze la ocasiunea cea mai binevenită.

Asigurarea viitorului națiunii noastre pretinde, prin
urmare, dela toți fii sei, să caute a pune cultura română
pe adevăratele ei baze, ferindu-o de ori-ce ingrediente vătă-
mătoare individualității sale etnice și împodobindu-o cu cele
mai alese floricele din pomul cultural al omenimei.

1884.

Dr. Petru Șpan,
profesor seminarial, Sibiu.

*

„Adu-’ți aminte Iehova de poporul tău, și de toate durerile lui.“

1884.

Ioan Alecsandru,
preot, Ilimbar.

*

Anii trec și timpul zboară,
Veștejind speranță, dor,
Și din toate se strecoară
Numai amintirea lor. Ios. Vulcan.

1884.

Ioan Cențu,
paroch, Sîrnea.

*

Cu pretinul credincios nimic nu se poate asemăna, și nu este măsură bunătății lui... cei ce se tem de Domnul îl vor afla pe el! Înțelepciunile lui Solomon.

1884.

George Cimoca,
preot, Sălcina-de-jos.

*

Da, biserica și școala ne sunt foculare sfinte!
Săriți toți spre apărarea acestor așezăminte!

1884.

Ioan Broju,
paroch, Dêrste.

*

Înțeleptul ia lumea precum este, nu precum ar trebui să fie.

1884.

Mateiu Radu,
învățător, Meșterhaza.

*

Toate puterile prin care popoarele se înalță și strălucesc, se preparează sub mâinile învățătorului! Jean Paul.

1884.

Avram Igna,
învățător, Szabolcs.

*

Zică Sulzer-Roeslerienii-Hunfalvisati ori-și-ce despre continuitatea și originea noastră, noi nu vom înceta a ne socoti de bastinași ai Daciei, de Români, pe care vitregitățile timpurilor nu 'i-au putut nimici, ci mai vîrtos 'i-au oșelit. Martori ne sînt: Religia, Limba, Istoria, Geografia!

1884.

Dr. Pavel Opișa,
prof. gimn., Brad.

*

Posiția de „stăpân” nu îndreptățește a petrece timpul în nelucrare, ci mai vârtos impune a lucra pentru a deveni folositor societății și supușilor.

1884.

Manasie Iaru,
preot, Dâncu-mic.

*

Câți arbori buni și răi nu se află pe pământ, — dar numai aceia se bat de oameni cu petri, cari sânt împodobiiți cu fructe! Fr. Ancillon.

1884.

George Babeș,
preot, Sohodolul-Branului.

*

Căile celor ce șed fără de lucru sunt așternute cu spini, ear' a celor muncitori sânt netede. Pildele lui Solomon.

1884.

Filaret Deșorean.
înv., Merghindeal.

*

Mulți învățați, prea puțini oameni de inimă, și și mai puțini de caracter; multă filosofie, foarte puțină religioasă... anarchism = caracteristica secolului poreclit „al luminilor!”

1884.

Dr. Vasilie Saftu,
profesor, Sibiu.

*

Primiți învățatură și nu argint, și știința mai bine ca aurul ales, căci înțelepciunea mai bună este decât mărgăritarele și toate cele de dorit, cu ea nu se pot asemăna.
Pildele lui Solomon.

1885.

George Stăneasa,
înv., Gușterița.

*

Mai bun e omul răbdător decât cel tare, și cel ce conțenește mânia decât cel ce ia cetate tare! Pilde 16, 34.

1885.

Ioan Hârtoagă,
preot, Daia-săsească.

*

Priveghiați, stați în credință, îmbărbătați-vă și întăriți-vă! I Corinteni 16, 13.

1885.

Vasile David,
preot, Mogoș-Mămăligani.

*

Bunătatea inimii învinge adeseori inimicîi abia învingîbili.
Fii bun de inimă și atunci nu te teme de rău. I. C. Lavater.
1885.

Simion Marcan,
preot, Călățele.

*

Fiiiile de vor căuta păcătoșii să te ademenească tu nu te învîi. Pildele lui Solomon 1, 10.
1886.

Ioan Rațotă,
înv., Avrig.

*

Cel-ce să teme de Domnul va primi învîțătura, și cei ce mîneacă aflavor bunăvoința. Sirah 32, 15.
1886.

Vasilie Bărbat
învîțător, Sâmpetru.

*

Cercetați toate: țineți ce este bun! I. Tesaloniceni.
1887.

Dr. Emilian Popescu,
prof. sem., Sibiu.

*

Să apropie de mine poporul acesta cu gura, și cu buzele mă cinstesce, iară cu inima lui departe este dela mine.
Mateiu 15, 8.
1887.

Aurel Popovici,
preot, Satulung.

*

Sfințenia nu stă în port și barbe lungi! Cichindeal.
1887.

Iosif Morariu,
preot, Kubin.

*

Precum munții stau în jurul Ierusalimului, așa Iehova în jurul poporului său, de acum și până în etern. David.
1887.

Nic. Muscă,
prof. gimn., Râmnicul-Sărat (România).

*

Rare-ori pune piciorul în casa pretinului tău; ar putea să se disguste de tine și să te urască! Solomon.
1887.

Ales. Rușdea,
preot, Seleuș (Bănat).

*

*Uitați-vă la neamurile cele dintru început și vedeți!
Cine a nădărduit spre Domnul și s'a rușinat; cine a petrecut
în frica Lui și a fost părăsit; cine l'a chemat pe el și a
fost trecut cu vederea? Iisus Sirah.*

1887.

*Nicolau Simulescu,
învătător, Apoldul-de-jos.*

*

*Un popor ce se luminează și instruează, nu poate să
peară. Mărirea și întărirea neamului în toate direcțiunile
posibile, să ne fie visul, ținta, idealul nostru!*

1887.

*Ioan Duma,
preot, Săcalul-de-pădure.*

*

*Avem o singură lege: legea românească. Ea este
un rezultat al vitalității noastre naționale, împreună cu vi-
talitatea bisericii noastre. Din secolul al doilea s'a pus temelie
acestei legi, căci de atunci viața noastră românească s'a des-
voltat canonic cu viața noastră națională bisericească, scu-
tindu-se reciproc de ispitele dușmănoase și conservându-ne
până azi caracterul integru al naționalității noastre. Trecutul
ne arată deci, că două virtuți avem să cultivăm cu sfințenie
pentru viitor: iubirea de neam și de biserică, pen-
tru-ca legea românească neștirbită să rămână, — și visul
nostru de ayr să va împlini.*

1888.

*Ioan Broju,
cl. abs., redactor, Sibiu.*

*

*„Ajungerea ori-cărui scop este condiționată dela alegerea
mijloacelor și folosirea acestora la timpul potrivit!”*

1888.

*Iosif Magda,
preot, Feneș.*

*

*Intru sudoarea feței tale vei mânca pâinea ta!
I carte alui Moisi.*

1888.

*Ioan Pascu,
învătător, Vingard.*

*

Al fiesce-cărui lucru arătat va fi, căci ziua îl va arăta; în foc se va descoperi; și a fiesce-cărui faptă în ce chip este, focul o va lămurî! Pavel I. Cor. 3, 13.

1888.

Solomon Făgărășan,
înv., Drăguș.

*

Razele luminei tale, educatorule, se se reflecteze neîntre-rupt asupra acelora, care cu sete vor a se încălzi la dânsese!

1888.

Nicolau Russu,
înv., Zam.

*

Fericit poporul carele are multe școli. Fericită și eternă fie memoria întemeietorilor școalelor noastre!

1888.

George Daniil,
înv., Romoșel.

*

Nu vă temeți de cei ceucid trupul, eară sufletul nu-l pot uicide! Mateiu 10, 28.

1888.

Dimitrie Manole,
paroch, Târlungeni.

*

Indivizii uniți în societăți sânt asemenea nisipului închegat în stânci: vânturi ușoare alungă firele de nisip, uragane puternice nu clătină stâncile!

1888.

Ioan Teculescu,
cleric abs., înv., Rășnov.

*

Lumea trece și poftete ei, ear' cel ce face voia lui Dumnezeu, remâne în veci. I. Ioan 2, 17.

1888.

Ioachim Ungur,
paroch, Rușor.

*

Nu fiți lacomi în progres, însă nici o zi se nu treacă în care se nu progresăți. A. Tay.

1889.

Vasilie Macsa,
preot, Gârbova-de-sus.

*

Numai omul adevărat religios poate ajunge în proprietatea fericirei.

1889.

Demetriu Goia,
preot, Șohodol.

*

Fericirea nu consistă în avere, o bucată de pâne a săracului, poate să conțină adeseori un paradis întreg! Alivad.

1889.

Sabin Safta,
învățător, Brad.

*

Fuge necredinciosul, negonindu-’l nimenea, eară dreptul ca un leu îndrăsnesc! Pildele lui Solomon.

1889.

Demetriu Mandea,
capelan, Porumbacul-înf.

*

Nu vè încredeți spre boeri, spre fii oamenilor, întru cari nu este mântuire! Psalm 145, 2.

1889.

Ioan Orăștian,
învățător, Apoldul-sup.

*

Trăind făr’ de credință, perim în desperare,

Viața noastră este o lungă torturare;

Sfârșitul fioros... A. Naum.

1890.

Ilie Cristea,
stud. de filosofie, Budapesta.

*

Inima și sufletul omului cuprinse de dureri mari, sînt asemenea cerului încărcat de nori grei, și străbătut de fulgere luminătoare. Până când n’a erupt încă torentul, numai un vuet și un mormur surd prevestesc apropierea furtunii. Îndată-ce atmosfera nu mai poate suporta greutatea încărcării: torentul erumpe cu toată vehemența, nimicind tot ce i-se opune în cale și nu poate rezista. Dar’ prin aceasta cerul se ușurează, aerul se curățește, și mândrul soare ear’ apare cu razele sale binefăcătoare. — Așa și inima și sufletul copleșit de dureri. Până omul își mai poate îneca plînsul, numai câte un suspin lung îi ese din pept; îndată ce nu-și mai poate îneca în pept suspinele, aceste fulgere interne mute: atunci izbucnesc torentul, atunci se deschid canalele lacrimilor, și acestea îi inundează fața ca o ploaie de vară, caldă și curată, în urma căreia însè se ușurează și inseninează! „Feriți cei ce plîng că aceia se vor mîngăia“.

1890.

Gavriil Hango,
preot, econom semin., Sibiu.

*

Și a zis toată adunarea să facă așa, că bun este cuvântul acesta înaintea poporului . . . I. Paralipomenon.
1890.

Nicolau Dura,
capelan, Deal.

*

Cultivați spiritul, pentru-că el este chipul lui Dumnezeu; desvoltați adevărul, pentru-că el este cugetul lui Dumnezeu. Tegner.
1890.

Petru Nicolescu,
preot, Saschiz.

*

Până la moarte luptă-te pentru adevăr, și Domnul Dumnezeu se va lupta pentru tine! Sirach 4, 32.
1890.

Nicolau Todea,
cler. abs., înv., Sas-Sebeș.

*

Mai bun e prietinul cel de aproape, decât fratele care locuiește departe! Solomon 27, 10.
1890.

Ioan Bosdog,
învățător, Vingard.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dumnezeu a lăsat libertatea pentru popoară, și cei-ce luptă pentru libertate, se luptă pentru Dumnezeu! Bălcescu.
1890.

Adam Teodor,
cler. abs., înv., Turdaș.

*

Măestria la om e brățare de aur! Proverb român.
1890.

Ioan Spêrchez,
în., Zernești.

*

Sufletul preotului trebuie să fie mai curat ca razele soarelui! Ioan Gură de aur.
1890.

Ioan Baptist Boiu,
stud. de filoz., Budapesta.

*

Cine nu e dator e destul de avut! Proverb român.
1890.

Gerasim Narița,
preot, Ciuruleasa.

*

Cel ce lapedă învățătura, se uresce pre sine, ear' cel-ce păzesc învățăturile, iubesc sufletul său. Solomon.

1890.

Aron Șerb,
diacon, Poiana.

*

Mai bine e a locu într'un pământ pustiu, decât în palat cu femei sfăditoare și supărăcioasă. Proverb român.

1891.

Ioan Fugătă,
preot, Luncoiul-de-jos.

*

Întru aceasta vor cunoaște toți că sunteți învățării mei, de veți avea dragoste între voi. Ioan 13. v. 35.

1891.

Savu L. Luca,
învățător, Satulung.

*

Nu agerimea minții face pe om, ci ființa lui morală, caracterul lui!

1891.

Auram Mihăilă,
preot, Romoșel.

*

Nisuesce a-ți câștiga postul și a fi-l sustinea numai prin onestitate, și nici decum prin alte căi, căci îți vei pierde libertatea și puțința de a mai reprezenta dreptatea!

1891.

Nicolau Mihăilă,
cler. abs., inv., Romoșel.

*

„Cinstesc toate legile, dar' te închină numai la a ta!”

1891.

Macaveiu Cutean,
învățător.

*

Podoaba tinerilor este înțelepciunea; mărirea bătrânilor căruntețe. Solomon.

1892.

Ioan Lacea,
învățător, Brașov.

*

Fiiiule iubesc învățătura și vei fi înțelept până la bătrânețe. O lumină aprinsă va fi ea pentru tine în drumul rătăcit al tău. Macarie.

1892.

Romul Vraciu,
inv., Apoldul-de-jos.

*

Datorința noastră a celor ce am fost membri ai societății „A. Șaguna“ trebuie să fie, că și după ce eșim în viață, împreunând credința cu iubirea, așa să lucrăm, cât se putem nădăjdui realizarea atot ce e bun, frumos și românesc!

1893.

Ioan I. Georgea,

cler. abs., inv., Poiana-sărată.

*

Ascultați pe învățătorii vostri, că aceia priveghiază pentru sufletele voastre, că cu mulțimea științei Domnul 'i-a osebit pe ei. Evrei 13. 17.

1893.

Ioan Druhora,

învățător-dir., Avrig.

*

Tot cel-ce mă va mărturisi pe mine năntea oamenilor, mărturisi-l-voiu și eu năntea Tatălui meu din ceruri . . .

Mateiu 10. 32.

1893.

Chirion Muntean,

cler. abs., inv., Cornățel.

*

„Fundamentum aliud nemo jacere potest, praeter id quod jactum est Iesus Christus“.

1893.

Gandin C. Suci,

cleric absolut, inv., Măgina.

*

Trei lucruri sânt mai cu anevoie în lume: a nasce, a domni și a educa! Confuciu.

1893.

Petru Cioran,

inv., Brad.

*

Educațiunea este factorul puternic dela care atârnă viitorul și chiar existența unui popor.

1893.

Anania Boldor,

învățător, Bucium-Cerb.

*

Ticăloasă stare unde cel nedrept și fără de cuget se poruncească, ear' cel bun și de omenie e silit să se supună! Cichindeal.

1893.

Alexandru Candrea,

inv., Neagra.

*Sentințele ce urmează sînt venite dela domni preoți
ori învățători a căror an de absolvare a studiilor nu l'am
putut afla, ear' D-lor nu ni-l'au comunicat.*

„Eșiți voi umbre moarte, eroii gintei mele,
Și dați dovezi la lume, ce-atîta v'a negrit,
Strigați în gură mare, că voi de-atîtea rēle
Ce cearcă strănepoții, nu v'ați vinovățit.

Galacteon Șagău,
protopresb., Sas-Reghin.

*

„La ori-și-care treabă,
De Stan-Pățit întreabă.“ Proverb rom.

Toma Bârsan,
preot, Dârste.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*E mai de preferit un nume bun, decât o avuție mare.
Înțeleptul Solomon.*

Ioan Nicula,
preot, Poiana-Neamțului.

*

*Un pic de somn, un pic de dormitare, un pic de șe-
dere cu mâinile încrucișate, — și sărăcia ca un hoț te va
ajunge, și lipsa ca un haiduc. Din prov. lui Solomon.*

Vartolomeiu Bude,
director și înv., Zernești.

*

*Multe pasiuni păcătoase provin de acolo, că oamenii
copleșiți de necasuri, spre consolare, sar în brațele lor. Una
din cele mai sublime misiuni plînesce preotul care isbutesce a
le împedeca, ori cel puțin micșora.*

Georgiu Crăciunescu,
preot, Ciubanca.

*

*Leu mugitor și urs flămând e domnul rău peste un
popor sărac. Pildele lui Solomon.*

Florian Bologa,
inv., Agnita.

*

*Precum pământul n'ar putea esista fără aer, care îi dă
lumină, căldură, ploaie etc. așa o națiune nu poate esista
fără religie și moralitate, reprezentate prin biserică și ser-
vitorii ei. Melchisedek.*

Ioan Roșu,
cl. abs., notar, Turdaș.

*

*Facă păcătosul de o sută de ori rău, și rabde-l ori-cât
de îndelung D-zeu, totuși știu că acelora va fi bine, căroro
le e teamă de D-zeu. Eclesiastul 8, 12, 13.*

George Borzea,
preot, Covș.

*

*Fie-ți când vorbești cu oameni, toată vorba rumegată,
Nu ești gata? taci; tăcerea nu-ți va strica nici odată. Paling.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Vasile Sala,
inv., Vașcou.

*

*Milioanele de picuri găuresc o piatră tare;
Filosof pe om îl face îndelunga studiere. Horaț.*

Gavriil Cristea,
preot, Forrău.

*

*Mai curând îmi uit de însuși al meu nume de botez,
Decât cu tributul stimei, ce-ți compete, să 'ncetez. Ovidiu.*

Mih. Popovici,
paroch, Cărpinet.

*

*Nu este păcat a se bucura cineva de plăcerile lumii,
dar' e păcat de moarte a nu le ști pune cumpăt, măsură.*

I. Hristea,
învățător, Secătură.

Sentințele ce urmează sînt dela fosti membri ai anului jubilar, cari însă și pe timpul edării „Almanachului“ de față, sē află ca elevi în seminar.

Nu ni sē iartă nici talentul, nici succesele, nici amicīi, nici bucuria noastră. Lumea numai mocrtea ni-o iartă, ba câte-odată nici pe aceea. Carmen Sylva.

Vasile Botean,
cl. c. III, din Geoagiul-inf.

*

*Căt e lumea de frumoasă! Primăvara ne-a sosit,
Dar' inima mea e arsă de un dor nemărginit.
Toate paserile cîntă, toate florile 'nfloresc,
Numai inima mea plînge, numai eu mă vestejesc.* Sinefta Groza.

Dionisiu Bobeiu,
cleric c. III, din Petreni.

*

*Veni-va Domnul serului acela în zăzind în care nu
așteaptă, și în oara în care nu scie, și-l va despica pe el
în două și partea lui cu fățărnicii o va pune; acolo va fi
plângere și scrâșnirea dinților.* Mateiu 24, 50.

Ieronim Buzea,
cleric c. III, din Ștena.

*

*Sē stăm, fraților, în fața adversarilor nostri unul
pentru toți și toți pentru unul! Ear' devisa sē ne fie: „Totul
pentru națiune!“*

Mihail Candrea,
cleric c. III, din Neagra.

*

*E sfântă dragostea de casă
De fii și de soție,
Dar' mult mai sfântă e iubirea
De neam și de moșie!* I. Nenișescu.

Laurențiu Giorbea,
cleric c. III, din Ponor.

*

Causa că nu putem fi fericiți în această viață e, că așteptăm dela pământ aceea-ce nu se află decât în cer, și dorim dela om ceea-ce nu ne poate da decât Dumnezeu. X.

Iuliu Chifa,
cleric c. III, din Hida.

*

Religiunea și morala creștină sânt razimul neclătit al binelui obștesc. Washington.

Ioan Ghișa,
cleric c. III, din Răchita.

*

Nu este tirănie mai cruntă ca cea eserciată la umbra legilor și păstrând aparențele justiției. Montesquieu.

Aureliu Greblea,
cleric c. III, din Făurești.

*

Cine nu e capabil să supoarte disprețul, nu e merit a ocupa un loc însemnat în viață. Feuerbach.

Iosif Hancheșiu,
cleric c. III, din Glod.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cea mai înaltă știință consistă într-u a ne cunoaște pe noi înșine. Cine se cunoaște pe sine, cunoaște pe Dumnezeu; ear' cine se cunoaște pe sineși și cunoaște pe Dumnezeu, pășese pe calea de a-și însuși șiși asemănarea lui. X.

Ioan Marin,
cl. c. III, din Boroșneul-mic.

*

Unora le place lauda mai mult decât miera, și nu cugetă că acul veninos poate fi ascuns întrênsa.

Eliseiu Mezei-Câmpean,
cleric c. III, din Poșaga-sup.

*

Îmi descoper capul și îmi fac cruce punând piciorul în cimiterul dela Cebea, în fața umbrelor mari din luptele din vremuri ale zbuciumatului nostru neam, de care îmi aduce aminte acel cimiter . . .

Ioan Moța,
cleric c. III, din Nojag.

*

În suferințe și pericle curagiul nu-ți perde,
Poporul curăgios în luptă ținta 'și-o vede.
Așa o tu Române, ca stânca luptând stai,
Pe-a tale țarini scumpe, c'acea menire-o ai.

Nicolau Oneț

cl. c. III din Albac-Arada.

*

O luptă-i viața, deci te luptă,
Cu dragoste de ea, cu dor.
Ori care-ar fi sfârșitul luptei:
Să stai luptând, că ești dator! G. Coșbuc.

Teodor Orlea,

cleric c. III, din Câmpeni

*

Nu-i bine să ne destipim

De cel-ce vrechile le-a dat!

O fi viața chin răbdat,

Dar' una sciu, ea ni s'a dat

Ca s'o trăim! G. Coșbuc.

Aron Roman,

cleric c. III. din Luncoiul-de-sus.

*

„Teme-te de Dumnezeu, și după Dumnezeu nu te teme
de altul fără numai de cel-ce nu se teme de Dumnezeu.“ X.

Ioan Schiopu,

cleric c. III, din Crisbau.

*

O viață ce n'a realizat nimic pentru alții, — e fără
valoare. Schlegel:

Sebastian Stanca,

cleric c. III, din Băița-montană.

*

Lui Crist prin legi nedrepte, batjocuri și scuipări,
Judeii îi causeră în suflet mari dureri,
Dar' decât toate-toate, durerea cea mai mare,
Pa causat-o Iuda prin faptul de vânzare!
De vrei să nu faci nici-când păcatul cel mai greu,
Cu nici un preț și nici când nu-ți vinde neamul tău!

Auram Sêrbu,
cleric c. II, din Cărpiniș.

*

O tu al soartelor stăpân,
Ajută neamului român
Să-și cucerească dreptul sfânt,
De a trăi pe-acest pământ
Printre popoară — ca popor,
Pe soartea sa poruncitor! I. Nemițescu.

Alesandru Herlea,
cleric c. II, din Vinerea.

*

Dă cu credință luptei pept,
Căci cerul te ajută;
Voinicilor cu cuget drept
Noroc el împrumută!
Pe cel-ce poate și 'ndrăznește
Isbânda 'l răsplătește! I. Nemițescu.

Ioan Todea,
cleric c. II, din Albac.

*

Eroi au fost, eroi sînt încă,
Și-or fi, în neamul românesc!
Căci rupți sînt ca din tare stîncă,
Românii ori-și-unde cresc! I. Nemițescu.

Ludovic Giurca,
cleric c. II, din Totoiu.

*

Vai de turma unde câinii sînt ocupați a roade oase.
Alecsandri.

Stefan Onea,
cl. c. I, din Almașul-mare.

*

*Samăna june, în primăvara tinerețelor tale, ca să ai
ce secera în iarna bătrânețelor . . . Schiller.*

Vasile Bratu,
ped. c. III, din Armeni.

*

*Vreți să ridicați un popor? — Dați-'i școli, școli și
ear' școli, cu programe bune și cu dascăli buni! E. D. Bălțean.*

Iuliu Crișan,
ped. c. III, din Lapugiul-inf.

*

*Dascălul care nu trăește pentru o idee, ca ori-care om
fără nici un ideal, nu se va putea nici-odată înălța preste
poporul de rând, cu atât mai puțin va putea înălța pe
alții. Diesterweg.*

Iosif Făeran,
ped. c. III, din Hondol.

*

*Lumea iubesc a înegri ce strălucesc, și a țirî în pul-
bere, ce se mărește. Lucretiu.*

Zacharie Frandeş,
ped. c. III, din Hodac.

*

*Vreți să judecați un dascăl? — Luați sama nu la
ceea-ce el predă, ci cum predă școlarilor? Diesterweg.*

Candin Groza,
ped. c. III, din Măgina.

*

*Nimic mai divin decât educațiunea, căci fiind tinereimea
bine educată calea prin viață e fericită. Platon.*

Ioan Luca,
ped. c. III, din Brad.

*

*Cultivați spiritul că el este chipul lui Dumnezeu; des-
voltați adevărul, căci el este cugetul lui Dumnezeu. Tegner.*

George Maican,
ped. c. III, din Ticușul-rom.

*

Capul ce se pleacă sabia nu-'l tae,
Dar' cu umilință, lanțu-'l încovoai. Bolintinean.

Petru Onea,

ped. c. III, din Almașul-mare.

*

Speranța e o soție minunată. Măcar-că nu ne duce
totdeauna la aceea ce dorim, dar' și numai însoțirea ei ne
place! A. Mureșan.

George Perian,

ped. c. III, din Trestia.

*

Înainte de toate trebuie să îndreptăm pe om în privința
morală, pentru-că altfel comite cu atât mai multe reuțări cu
cât este spiritul lui mai ager. Platon.

Candid Popa,

ped. c. III, Oprea-Cârțișoara.

*

Nu pregetați a scoate din cărți aurul prețios al înțelep-
ciunii care se încununeze capul vostru. Macarie.

Ioan Popa,

ped. c. III, din Ilmbav.

*

Dacă timpul ce-'l perdeți l'ați putea da de pomană acelor
care știu să-'l întrebuinteze, mulți cerșitori ar deveni bogăți. X.

Toma Roșu,

ped. c. III, din Dobra.

*

Nu trebuie să judeci meritul unui om după marile lui
calități, ci după modul cum le știe folosi. La Rochefoucauld.

Nicolau Runcean,

ped. c. III, din Măgura.

*

Nu scurta nopțile lungi cu somnul, nici lungi zilele
scurte cu păcate. A. Mureșan.

George Șurariu,

ped. c. III, din Preșmer.

*

Iubesc dreptatea, caută-o, și aflându-o, nu o mai pă-
răși; ea este armă și falnică și bună în lupta vieții.

Ioan Bârna,

ped. c. II, din Vaca.

*

Povățuiți poporul cu făclia dreptății și a bunei credințe. Nichita Romanul.

Ioan Bârsan,

* *ped. c. II, din Bogata-Olteană.*

„Quem dii odere, paedagogum fecere“. Herbart.

Visarion Bica,

* *ped. c. II, din Voivodenii-mari.*

Tot cel-ce poartă grijă are prisosit, ear' cel nepurtător de grijă în sărăcie va fi. Pildele lui Solomon, c. 10, st. 24.

Galacteon Bica,

* *ped. c. II, din Voivodenii-mari.*

Mândria e un rău sfătuitor, dar' credincios prieten, ea silește a ținea seamă de judecata altora. Carmen Sylva.

Ilie Bunea,

* *ped. c. II, din Iacobeni.*

„Nu întrebuința nedreptatea ca armă războinică, nici chiar în contra dușmanului tău.“ X.

Ioan Buzete,

* *ped. c. II, din Felmer.*

„Cine spada sus o ține

Astăzi mic și mare mâne;

Cine spada jos o lasă,

Astăzi viu, mâne pe masă“. Ar. Densușan.

Traian Cerbu,

* *ped. c. II, din Pareu.*

Mare fericire ar fi pe lume dacă ar putea să nu gândească, nici să scrie, nici să vorbească omul de rău. Cichindeal.

Ilarie Comșa,

* *ped. c. II, din Mândra.*

Trecutul e o lampă așezată în present, pentru-ca să lumineze viitorul. N. Preda.

Vasilie Fergete,

* *ped. c. II, Fizeș-Sânpetru.*

*Datorința își încruntă sprincenele numai atunci când
fugim de ea, ear' atunci când o împlinim ne suride. Carmen Sylva.*

*Vasilie Miclea,
ped. c. II, din Luncă.*

*

*Trăesc acei ce vreau să lupte,
Ear' cei fricoși să plâng și mor;
De-i vezi murind, sê-'i lași să moară,
Căci moartea e menirea lor. G. Coșbuc.*

*Vasiliu Ioan,
ped. c. II. Apoldul-mare.*

*

*E tragedie 'nălțătoare
Când biruiți luptacii mor;
Dar' sunt eroi de epope
Când brațul li-e biruitor. G. Coșbuc.*

*Ioan Patachi,
ped. c. II, din Mihalț.*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*Trebue să tractăm corpul nostru ca pe un servitor, ca
să nu se facă stăpânul nostru. Carmen Sylva.*

*Siche I. Siche,
ped. c. II, din Sâmbăta-inf.*

Voci de presă

asupra reușitei sedinței festive a Jubileului.

„Telegraful Român“ din Sibiiu, în numărul său 64 dela 15/27 Iunie 1893, aduce următoarea dare de seamă:

Ședința festivă a societății „Andrei Șagună“.

„A trecut un pătrar de secol, de când s'a înființat Societatea de lectură a tinerimei dela seminarul teologic-pedagogic ortodox din Sibiiu, care poartă numele marelui arhiepiscop *Andrei*. Un trecut destul de însemnat este acesta, dar' ceea-ce dă mai mare însemnatate Societății este rolul și influința bine-făcătoare, ce a eserciat-o ea asupra tinerimei întru cultivarea reciprocă în direcțiune literară, și desvoltarea gustului pentru tot ce e frumos și înălțător pe terenul literar. Cu modeste începuturi, an de an ea s'a nisuit a se apropia de ținta sa propusă: a deveni un factor cultural pentru tinerimea seminarială, care se contribue în locul prim la întregirea și lățirea cunoștințelor, ce și le câștigă elevii pe băncile școalei. Și an de an ea s'a consolidat, a înaintat atât în privința materială, creându-și între altele un fond și o frumoasă bibliotecă, cât și în privința culturală. Fie-care generațiune de elevi a dus-o cu un pas mai înainte, despre ce s'a putut convinge publicul din ședințele publice, ce le arangiază Societatea în fie-care an în preseara S. Apost. *Andrei*. Viul interes, ce publicul din Sibiiu și din provincie a arătat în totdeauna față de ea, este semn vedit, că Societatea a mers în direcție bună și nu s'a abătut, nici n'a șovăit întru ajungerea scopului și țintei sale.

„Precum la ședințele publice anuale așa și la ședința festivă arangiată de tinerime Sâmbătă seara, în 12/24 Iunie

a. c. a participat un public însemnat și ales din Sibiiu și jur, între cari o cunună frumoasă de doamne și domnișoare, în special o parte însemnată a elevelor școlai de fete a „Asociațiunii“, ear' programa, bine întocmită și publicată deja, a fost esecută întocmai. Cele două coruri, cu cari s'a început și terminat programa, precum și cântarea solo cu acompaniare de pian, au fost bine esecutate. Mult efect a produs dialogul de *A. Pan*: „*Neguțătorul și nărodul*“, care deși simplu în compoziție prin o predare potrivită și foarte bună a plăcut publicului; tot asemenea a fost cu succes declamată anecdota hazlie a lui *Th. Speranță*, „*Caii țiganului*“. O reprivire asupra trecutului Societății a cetit vice-președintele *Ioan I. Georgia*, ear' o altă disertațiune a tractat tema: „*Fericirea în religiositate*“, de *George Lupu*.

„Dar' punctul cel mai însemnat, lucrarea cea mai prețioasă, ce s'a predat Sâmbătă seara, atât ca compoziție originală, cât și ca predare din partea autorului *Ioan Moța*, cleric anul II., a fost frumoasa poveste în versuri „*Bujorel*“. Ea este un admirabil product pe terenul literaturii poporale, și ar fi de dorit ca autorul să o dea publicității, ca să poată fi aprețiată și gustată în cercuri largi.

„În genere toate punctele programei au fost bine esecutate. Publicul și-a arătat mulțumirea sa prin aplause vii și a dus cu sine suvenirea unei seri plăcute și convingerea că în sinul tinerimii noastre se află multe și escelente puteri, cari promit mult pe terenul literar-artistic.“

*

„*Gazeta Transilvaniei*“ din Brașov, în numărul ei 131 dela 16/28 Iunie 1893, aduce privitor la *Jubileul Societății* noastre următoarea corespondență.

„Sibiiu 14 Iunie v. 1893.

„Onorată Redacțiune! Sâmbătă seara în 12/24 Iunie c. și-a ținut aici în Sibiiu, Societatea de lectură „*Andrei Șaguna*“ sêrbarea Jubileului său de 25 ani. A fost public mult.

„Trebue din capul locului constatat, că publicul de aici, când merge la ședințele festive ale acestei Societăți, duce cu sine o sumă bună de pretenții, așteptându-se mai ales la cântări frumoase, esecutate de corul bine disciplinat al domnului

George Dima, și la frumoase declamări. Dar' tot din capul locului trêbue sê Vê declar, cã la așa de mult cât ne-a dat Societatea în această seară, nu ne așteptam.

„Deschiderea ședinței s'a făcut prin o frumoasă cuvântare ocațională, de catră vrednicul ei președinte *Dr. D. P. Barcianu*, apoi s'a urmat la executarea programului.

„Pretenției noastre de a auzi un cor bun, ni-s'a satisfăcut prin punctul prim și ultim al programului, cântate de cor cu succes sub conducerea d-lui *D. Cunțan*, profesor de cântări bisericesci, — și mai ales prin cântarea solo a „*Serenadei fluturului*“, executată de clericul *Ioan Druhora* acompaniat cu multă dibăcie la pian de d-șoara *Eugenia Simonescu*. Aplause multe. A fost acesta un frumos punct al programului.

Pretenția de a asculta frumoase declamări, ni-au satisfăcut'o pe deplin declamările comice de la finea programului, anume a dialogului „*Negutătorul și Nărodul*“ de *A. Pan* prin pedagogii *Anania Boldor și Mihail Todea*, cari l'au predat cu mult efect; și nu cu mai puțin efect a fost declamată anecdota „*Caii Țiganului*“ prin clericul *Teodor Orlea*, producând mult haz la ascultători și stîrnind ris cu hohote. Rêsplătiți au fost declamanții prin vîi aplause.

Pretenție de a auzi lucrări originale de vre-o valoare mai însemnată, drept sê spun, nu aveam, în seara aceasta însă Societatea ne-a făcut o plăcută surprindere, dându-ne în privința aceasta cu mult mai mult, ca la ce ne așteptam. Și anume ni-s'a declamat de clericul *Ioan Moța* o poveste poporală în versuri, a s'a proprie, „*Bujorel*.“ Lucrarea în sine e foarte reușită, — o fantasmă frumoasă, cum numai în lumea poveștilor sê mai găsește, — lucrată în stil poporal fluent. La efectul ce l'a produs a contribuit mult și declamarea însași, făcută cu pricepere. Dl *Moța* a fost foarte viu aplaudat de publicul întreg, și rechemat pe scenă prin aplause și strigări de „sê trăească!“

„O altă lucrare originală a fost disertațiunea de cuprins teologic, „*Fericirea în religiositate*“ a clericului *George Lupu*. Tema a fost bine aleasă și cu deosebită pricepere lucrată, producând frumos efect, pentru care autorul a fost rêsplătit cu aplause din partea publicului.

„Peste tot programul a fost executat cu precisiune și succesul moral a fost foarte mare. Ne-am depărtat deplin mulțumiți dela această întrunire, încântați chiar, și Părintele

Archimandrit *Dr. Il. Pușcariu* când la fine 'și-a exprimat mulțumirea față de mersul Societății și de rezultatele activității ei, a exprimat și părerea noastră a tuturor. Onoare acestei Societăți și președintelui ei!

„După încheierea ședinței a urmat un banchet dat de membri Societății, care a ținut până la 2 oare noaptea, luând la dânsul parte: Președintele Societății *Dr. D. P. Barcianu*, protopresbiterul *Ioan Droc*, admin. protopopesc *Nicolau Ivan*, asesorul consistorial *Mateiu Voilean*, *Dr. Remus Roșca*, *Silvestru Moldovan*, *Dr. Vasile Saftu*, *Dr. Ioan de Preda*, *Ioan Broju*, *Ioan Demian* etc., toastându-se pentru Metropolitul bisericii gr. or. din patrie, pentru Societatea „*Andrieu Șaguna*“, pentru președinții și membrii ei etc., și petrecându-se cu multă animositate!“

*

Silviu B. . .

„*Tribuna*“ din Sibiiu, în numărul său 131, dela 15/27 Iunie 1893, publică despre festivitatea noastră următoarele:

Un Jubileu.

„Societatea de lectură „*Andrieu Șaguna*“ a elevilor seminarului pedagogico-teologic din loc 'și-a sârbat alaltăieri, Sâmbătă seara, jubileul de 25 ani al existenței sale. Ca întotdeauna, așa și de astă-dată publicul român din Sibiiu a ținut se-'și manifeste simpatia cătră vrednicii elevi ai acestui institut de cultură românesc, asistând în număr frumos la sârbare. Sala cea mare, ba chiar și coridoarele s'au dovedit strîmte pentru a încăpea pe cei-ce grăbesc a încuragia nisuințe nobile ca cele ale amintitei Societăți. A fost tot Sibiul!

„Sârbarea s'a deschis printr'o cuvântare ocațională a dlui profesor *Dr. D. P. Barcianu*, președintele iubit al Societății jubilate. S'a cântat apoi „*Rugăciune*“ (cor pentru bărbați) sub conducerea dlui *Dim. Cunțanu*, profesor de cant bisericesc. Compoziția, mărturie eclatantă a străduințelor dlui Cunțanu, a plăcut mult și a fost aplaudată călduros. Vicepreședintele Societății *Ioan I. Georgia*, cleric în cursul III., a dat cetire raportului despre activitatea Societății de lectură în cei 25 ani împliniți. Publicul de sigur a luat spre plăcută cunoștință cum din începutul modest de acum 25 ani, azi se află în față cu o Societate de lectură bine întemeiată și cu pricepere condusă.

„Evenimentul serii a fost însă „*Bujorel*“, poveste în versuri, declamată de însuși autorul *Ioan Moța*, cleric în cursul al II-lea.

„Limba curată pe de o parte, pe de altă parte versul dulce în care e scrisă povestea, apoi țesătura întregă a lucrării este de o valoare incontestabilă. Povestea aceasta publicată, nu va întârzia de sigur a atrage asupra-și atențiunea tuturor literaților competenți. Printr'însa dl. *Moța*, cunoscut de altfel publicului nostru, își asigură un nume simpatic și totdeodată ne îndreptățește să sperăm pentru viitor tot mai mult. Societatea de lectură „*Andrei Șaguna*“ poate fi mândră, că în sinul ei s'au dezvoltat puteri ca cele ale autorului frumoasei poveste „*Bujorel*“. Publicul 'l-a și aplaudat cu freamdă.

„Tot așa a fost aplaudat domnul *Ioan Druhora*, cleric curs. III., care acompaniat pe piano de d-șoara *Eugenia Simonescu* a cântat „*Serenada Fluturului*“, cântec pentru o voce de *E. Caudella*.

„Programul s'a urmat cu disertațiunea „*Fericirea în religiozitate*“ a dlui *George Lupu*, cleric curs. III., scrisă cu pricepere. *Anania Boldor*, pedagog curs. III. și *Mihail Todea*, pedagog curs. II, au predat dialogul „*Negustorul și nărodul*“ de *A. Pan*. Admirabil. Nu mai puțin a plăcut „*Căni Țiganului*“, anecdotă de *Th. Speranță*, declamată de dl *Teodor Orlea*, cleric curs. II.

„Sărbarea s'a încheiat cu „*Dumnezeul nostru*“, cor pentru bărbați de domnul *D. Cunțan*. Publicul a aplaudat cu aceeași căldură și această compoziție, de o duioasa melodie a autorului, care a condus corul cu multă abilitate.

„Însăși această sărbare, atât de bine reușită ne face să sperăm tare, că Societatea va prospera înainte, ca astfel cu drept cuvânt să zică tinerilor sei membri, care o vor părăsi cu terminarea studiilor:

„*Biruiți!*

*Și ori unde veți duce,
Laurii să grămădiți!*“ ...

I. R. Ș.

CUPRINSUL.

	Pagina.
Prefață	III
Patronii Societății	VII
Membrii onorari	IX
Membrii fondatori	XI
Președinții Societății	1
Momente din viața Societății	3
Programa Jubileului	11

Lucrările predate la Jubileu.

Cuvântul de deschidere al ședinței jubulare	13 ✓
Bujorel (poveste)	17
Fericirea în religiozitate	27 ✓

Câteva lucrări scoase din foaia „Musa“.

Teoria și praesa în școală	35
Codrul și noi	39
Modestia	41
Aș vrea să fii	47
Sentințe	49
Voci de presă despre reușita Jubileului	85.

